KOMISIJOS SPRENDIMAS (ES) 2017/503

2016 m. lapkričio 8 d.

dėl pagalbos schemos SA.39621 2015/C (ex 2015/NN)

(pranešta dokumentu Nr. C(2016) 7086)

(Tekstas autentiškas tik prancūzų kalba)

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 108 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą,

atsižvelgdama į Europos ekonominės erdvės susitarimą, ypač į jo 62 straipsnio 1 dalies a punktą,

pakvietusi suinteresuotąsias šalis pateikti savo pastabas pagal minėtų straipsnių nuostatas ([1]) ir atsižvelgdama į šias pastabas,

kadangi:

1. PROCEDŪRA

(1) 2015 m. lapkričio 13 d. raštu Komisija Prancūzijos valdžios institucijoms pranešė nusprendusi dėl šios priemonės pradėti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio 2 dalyje nustatytą procedūrą (toliau – sprendimas pradėti procedūrą).

(2) Prancūzijos valdžios institucijos savo pastabas dėl šio rašto pateikė 2015 m. gruodžio 17 d. rašte.

(3) 2016 m. vasario 2 d. Komisijos sprendimas pradėti procedūrą buvo paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ([2]). Komisija pasiūlė suinteresuotosioms šalims pateikti savo pastabas dėl nagrinėjamos priemonės.

(4) Komisija gavo trečiųjų suinteresuotųjų šalių pastabas ir jas persiuntė Prancūzijos valdžios institucijoms, kad šios galėtų į jas atsakyti. Prancūzijos valdžios institucijų komentarai buvo pateikti 2016 m. gegužės 24 d. raštu.

(5) 2016 m. gegužės 2 d. Komisija Prancūzijos valdžios institucijoms pateikė klausimų sąrašą, o jos į šiuos klausimus atsakė 2016 m. birželio 21 d. ir liepos 15 d. raštais. Liepos 27 d. Komisija išsiuntė Prancūzijos valdžios institucijoms dar vieną klausimų sąrašą. Jos į šiuos klausimus atsakė 2016 m. rugsėjo 9 d.

2. IŠSAMUS PRIEMONĖS APRAŠYMAS

(6) Mechanizmas yra išsamiai aprašytas sprendime pradėti procedūrą. Tolesniuose skirsniuose pateikiama šio aprašymo santrauka.

2.1. Bendras mechanizmo veikimas

(7) 2010 m. gruodžio 7 d. Įstatyme Nr. 2010-1488 dėl naujojo elektros rinkos organizavimo (vadinamasis NOME įstatymas) numatytas reikalavimas elektros tiekėjams, tinklų valdytojams (nuostolių atžvilgiu) ir tiekimo sutarčių nesudariusiems vartotojams (suvartojimo atžvilgiu) prisidėti prie elektros tiekimo saugumo Prancūzijoje, atsižvelgiant į jų klientų ir jų pačių suvartojamos elektros energijos galią ir kiekį. Kad įvykdytų šią prievolę, kiekvienas iš jų privalo kasmet pagrįsti tam tikrą pajėgumų garantijų kiekį, susijusį su jo paties ir jo vartotojų piko laikotarpiu suvartojamu energijos kiekiu.

([1]) Valstybės pagalba SA.39621 (2015/C) (ex 2015/NN) – Pajėgumų plėtojimo mechanizmas Prancūzijoje – Kvietimas teikti pastabas pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio 2 dalį (OL C 46, 2016 2 2, p. 35).

([2]) Žr. 1 išnašą.

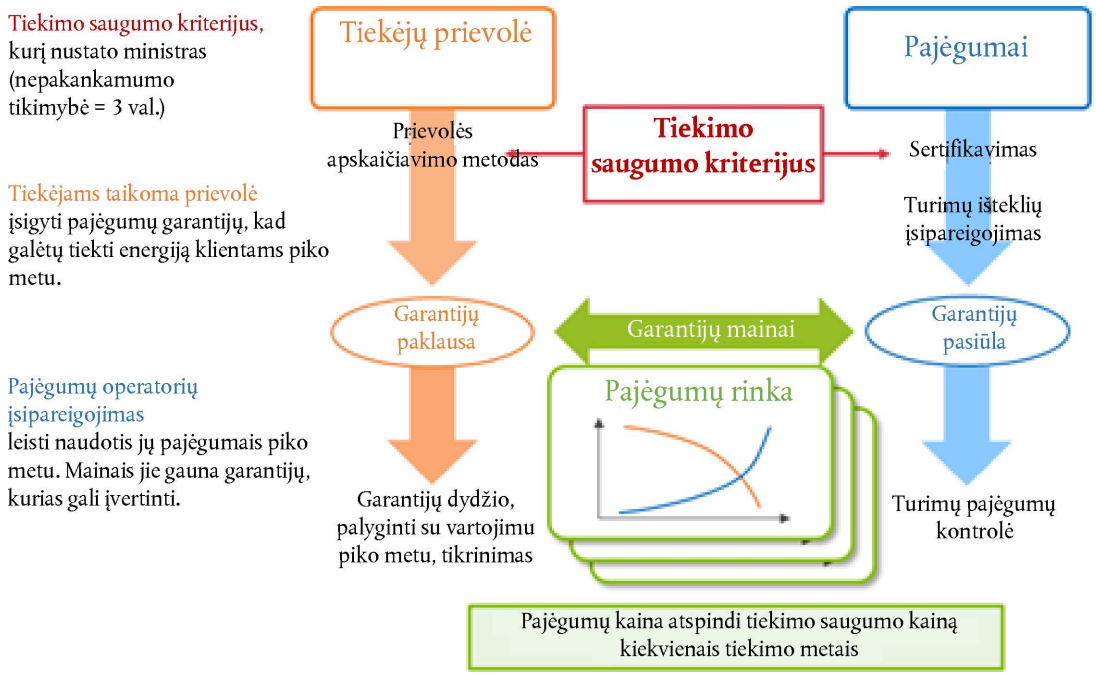
(8) Pajėgumų garantijas tiekėjai gauna arba tiesiogiai savo pačių turimoms priemonėms (gamybos įrenginiams arba paklausos mažinimo pajėgumams), arba jas reikia įgyti decentralizuotoje rinkoje iš jas turinčių subjektų (t. y. pajėgumų operatorių, kitų tiekėjų, verslininkų, vartotojų, kurie yra patys sau tiekėjai, ir t. t.).

(9) Pajėgumų arba paklausos mažinimo operatoriai (toliau – pajėgumų operatoriai, arba operatoriai) turi pareigą pateikti sertifikuoti savo pajėgumus viešajam elektros perdavimo sistemos operatoriui (RTE). Operatoriams RTE suteiks pajėgumų garantijas pagal numatomą jų įrenginių indėlį į nepakankamumo rizikos mažinimą esant suvartojimo pikui.

(10) Pajėgumų garantijomis galima prekiauti ir jas perleisti. Tiekėjų pajėgumų garantijų pirkimas iš pajėgumų operatorių siekiant įvykdyti jų teisinius įsipareigojimus bus organizuojamas kaip decentralizuota pajėgumų garantijų rinka. Bendras mechanizmo veikimas parodytas 1 paveiksle.

1 paveikslas

Bendras mechanizmo veikimas



Šaltinis: 2015 m. vasario 2 d. Prancūzijos valdžios institucijų raštas.

2.2. **Pajėgumo prievolės**

2.2.1. *Tiekėjų prievolės*

(11) Tiekėjo atskaitos galios apskaičiavimas, t. y. jo pajėgumo prievolė, grindžiamas šiais principais:

1) į suvartotą energijos kiekį, nustatytą piko laikotarpiu (vadinamuoju PP1 atsižvelgiama laikotarpiu) tiekimo metais (toliau – TM; tai visada yra kalendoriniai metai);

2) koreguojamas suvartojimo jautrumas temperatūrai (šiluminio jautrumo);

3) koreguojama PP1 laikotarpiu panaudotų sertifikuotų pajėgumų paklausos mažinimo galia.

(12) Perdavimo sistemos operatorius kasmet nustato PP1 dienas, lemiančias šalies žemyninės teritorijos tiekėjų pajėgumo prievolę, remdamasis numatomu elektros suvartojimu šalies mastu kitą dieną (D-1). PP1 dienų skaičius

turi būti nuo 10 iki 15 kiekvienais tiekimo metais, o valandos, kurių skaičius naudotas apskaičiuojant pajėgumo prievolę, turi būti paimtos iš intervalų (7.00–15.00 ir 18.00–20.00) pasirinktomis PP1 dienomis. Vadinasi, PP1 piko valandų skaičius turi būti nuo 100 iki 150 per metus. PP1 dienos tiekėjams nurodomos D-1 iki 10.30.

(13) Prievolė nustatoma ne standartiniu būdu iš anksto, o remiantis matavimų duomenimis, siekiant kiekvienam vartotojui parodyti, kaip jis realiai prisideda prie nepakankamumo rizikos. Siekiant išreikšti vartotojo indėlį į nepakankamumo riziką dėl šiluminio jautrumo, tiekimo metais suvartotas kiekis pritaikomas siekiant imituoti šalčio bangą, kurios stiprumas atitinka riziką, nuo kurios siekiama apsaugoti sistemą (dešimtmetę šalčio bangą), ir taip laikytis Prancūzijos valdžios institucijų nustatyto tiekimo saugumo kriterijaus. Tiekimo saugumo kriterijus buvo nustatytas 2006 m. rugsėjo 20 d. Dekretu Nr. 2006-1170 ir vidutiniškai siekia numatomą 3 valandų trūkumą per metus.

(14) Parametrai, kuriais remiantis nustatomas faktinis pajėgumų garantijų poreikis tiekimo metais, bus paskelbti likus 4 metams iki tiekimo metų ir visu konkrečių finansinių metų laikotarpiu bus vienodi, siekiant suteikti galimybę prekiauti pagal nekintančią reguliavimo sistemą ir užtikrinti, kad produkto vertė nepakistų dėl išorinės rinkos intervencijos. Konkreti kiekvieno tiekėjo prievolė tuomet apskaičiuojama praėjus tiekimo metams taikant šiuos parametrus.

(15) Į paklausos mažinimo pajėgumus galima atsižvelgti dviem skirtingais metodais: arba sumažinant kurio nors tiekėjo pajėgumo prievolės dydį sumažinant suvartojimą (toliau – numanomas paklausos mažinimas), arba sertifikuojant paklausos mažinimo pajėgumą (toliau – realus paklausos mažinimas). Abiejų paklausos mažinimo pajėgumo tipų prievolės skiriasi: numanomas paklausos mažinimas turi būti *faktiškai* taikomas PP1 valandomis; o realus paklausos mažinimas turi būti parengtas taikyti PP2 valandomis.

(16) Galiausiai Prancūzijos valdžios institucijos numatė, kad pajėgumų garantijos bus susietos su ARENH produkcija ([3]) alternatyviems tiekėjams, o tai, jų nuomone, turėtų padėti mažinti pajėgumų garantijų rinkos koncentraciją.

2.2.2. *Pajėgumų operatorių prievolės ir sertifikavimo principai*

(17) Dėl kiekvieno prie viešosios perdavimo sistemos arba viešojo skirstomojo tinklo prijungto gamybos įrenginio (mechanizmas technologiniu požiūriu yra neutralus) jo operatorius turi pateikti sertifikavimo prašymą RTE (Prancūzijos elektros tiekimo tinklui). Dėl kiekvieno paklausos mažinimo įrenginio, neatsižvelgiant į jo prijungimo tinklą, galima teikti sertifikavimo prašymą RTE. Būtent pajėgumų operatorius visų pirma įvertina savo pajėgumų, kuriais gali naudotis vartojimo piko laikotarpiais (vadinamaisiais PP2), apimtį nurodytais tiekimo metais.

(18) PP2 dienų skaičius konkrečiais tiekimo metais yra nuo 10 iki 25. Be to, PP1 dienos būtinai yra ir PP2 dienos. PP2 dienas, kurios nėra PP1 dienos, RTE nustato išvakarėse kitai dienai, remdamasis elektros sistemos įtampos kriterijais. Atitinkami valandų intervalai yra tie patys kaip ir PP1 dienų. Vadinasi, PP2 piko valandų skaičius turi būti nuo 100 iki 250 valandų per metus.

(19) Tuomet RTE apskaičiuoja sertifikuotą lygį remdamasis perduotais duomenimis ir apskaičiavimo metodais, numatytais mechanizmo teisinėje bazėje. Taip, pvz., galima koreguoti siekiant atsižvelgti į iš eilės einančių sertifikuotų pajėgumų panaudojimo dienų skaičių arba faktiškai padėti mažinti pajėgumų, kurių pirminės energijos šaltiniui poveikį daro nenumatytas meteorologinis reiškinys, nepakankamumo riziką.

(20) Paskui operatorius gali pakeisti savo turimų išteklių prognozes visu mechanizmo taikymo laikotarpiu, įskaitant ir tiekimo metus, naudodamasis perbalansavimo priemone. Perbalansavimas yra pajėgumų pakartotinis sertifikavimas. Jis suteikia galimybę operatoriui pamažu pritaikyti prognozes gaunant naujos informacijos apie savo pajėgumus. Perbalansuojant vertės gali tiek padidėti, tiek sumažėti.

([3]) Reguliuojama prieiga prie istorinės branduolinės energijos (pranc. ARENH) yra teisė tiekėjams pirkti elektros energiją iš EDF (Prancūzijos elektros bendrovė) reguliuojama kaina CRE (Prancūzijos energijos reguliavimo komisija) nustatytais kiekiais. Daugiau informacijos apie ARENH: https://clients.rte-france.com/lang/fr/clients_producteurs/services_clients/dispositif_arenh.jsp.

(21) Šią deklaruojamąją sistemą papildo pajėgumo kontrolės sistema: ji grindžiama tuo, kad visi sertifikuoti pajėgumai turi būti panaudojami bent kartą per metus. Tai yra atsitiktiniai kiekvieno pajėgumo bandymai prieš tai iš anksto nepranešus operatoriui. Pajėgumo negalima bandyti daugiau nei tris kartus per tiekimo laikotarpį.

(22) Tiksli sertifikavimo tvarka kinta atsižvelgiant į susijusio pajėgumo tipą:

1) esamus gamybos pajėgumus galima pradėti teikti sertifikuoti likus 4 metams iki tiekimo laikotarpio; galima reikalauti sertifikuoti likus 3 metams iki tiekimo metų pradžios;

2) galima teikti sertifikuoti projektuojamus gamybos pajėgumus, kai tik pasirašomas pirmasis prijungimo susitarimo reglamentas, likus ne daugiau kaip dviem mėnesiams iki tiekimo laikotarpio pradžios, ir

3) paklausos mažinimo pajėgumus galima teikti sertifikuoti likus ne daugiau kaip dviem mėnesiams iki tiekimo laikotarpio pradžios.

(23) Sertifikavimo zonos vadovas (SPV) yra juridinis asmuo, finansiškai atsakingas už pajėgumų operatorių nuokrypius nuo jo zonos. Operatoriai gali būti savo pačių SPV arba sudaryti sutartis su SPV. SPV gali išplėsti pajėgumus savo zonoje.

(24) Dėl finansinio atsiskaitymo už skirtumus RTE kiekvienam SPV praneša apie nuokrypį savo zonoje iki tiekimo metų +2 gruodžio 1 d.

2.3. **Prekyba pajėgumų garantijomis**

(25) Visos pajėgumų garantijos yra įtrauktos į pajėgumų garantijų registrą, kurį tvarko RTE tinklo operatorius. Kiekvienas tiekėjas ir kiekvienas pajėgumų operatorius turi turėti paskyrą RTE pajėgumų garantijų registre. Todėl vertikaliai integruoti subjektai turi turėti dvi paskyras šiame registre: vieną savo gamybos veiklai, kitą prekybos veiklai.

(26) Pajėgumų garantijos nuosavybė atsiranda šį faktą RTE įregistravus savininko turimoje pajėgumų garantijų registro paskyroje. Kiekviena išleidžiama pajėgumų garantija yra numeruojama, kad būtų galima užtikrinti, viena vertus, jos valdymą, kita vertus, prekybos atsekamumą. Ji galioja vieniems tiekimo metams. Pajėgumų garantija, kurios vienetas yra 0,1 MW ([4]), egzistuoja kaip nuosavas turtas, kai tik yra išleidžiama: pajėgumų garantiją turintis subjektas neprisiima jokios rizikos, susijusios su pagrindiniu pajėgumu, dėl kurio ji buvo suteikta.

(27) Pajėgumų garantijų perdavimas tarp subjektų (išdavimas ir perleidimas) atliekamas perduodant šias garantijas pajėgumų garantijų registre to paprašius abiem šalims (perleidžiančiajai šaliai ir priimančiajai šaliai). Faktinis nuosavybės perdavimas atliekamas įskaitant pajėgumų garantiją į priimančiojo subjekto paskyrą.

(28) Prekyba pajėgumų garantijomis gali vykti kaip ne biržos sandoriai arba reguliuojamose rinkose.

(29) Prekyba pajėgumų garantijomis gali būti vykdoma visą laiką nuo sertifikavimo iki galutinio pajėgumų garantijos perleidimo termino. Kaip paaiškinta 23 konstatuojamojoje dalyje, RTE praneša kiekvienam tiekėjui jo pajėgumo prievolės dydį iki tiekimo metų +2 gruodžio 1 d. Galutinis perleidimo terminas yra po 15 dienų.

(30) Tiekėjai, kurie pranešimo apie prievolę galutinio termino dieną turi pajėgumų garantijų perviršį, palyginti su jiems tenkančia prievole, privalo pateikti viešą pardavimo pasiūlymą iki pajėgumų garantijų perleidimo galutinio termino.

(31) Praėjus penkioms dienoms po pajėgumų garantijų perleidimo galutinio termino, RTE apskaičiuoja disbalansą tarp kiekvieno tiekėjo pajėgumų prievolės dydžio ir pajėgumų garantijų dydžio, nurodyto tiekėjo pajėgumų garantijų registre, ir apskaičiuoja jį atitinkantį finansinio atsiskaitymo dydį.

([4]) Sertifikuotas pajėgumų lygis suapvalinamas 0,1 MW tikslumu. Mažesnės nei 1 MW galios pajėgumai gali būti kaupiami, kad su jais būtų galima dalyvauti rinkoje.

2.4. **Finansinis atsiskaitymas už skirtumus**

(32) Pagal mechanizmą numatyta atsakomybė už faktinių verčių ir prognozuojant numatytų verčių skirtumą.

(33) Bendroji finansinių atsiskaitymų struktūra atitinka atsiskaitymus už skirtumus, kurie atliekami labai panašiai kaip energetikos srityje (*perbalansavimas* arba *balansavimas*). Ji grindžiama principu, kad tiekėjai ir SPV finansiškai atsiskaito esant neigiamam disbalansui arba gauna finansinio atsiskaitymo sumą esant teigiamam disbalansui. Esant neigiamam disbalansui kainos sumažinamos visiems galutiniams vartotojams taikant TURPE (elektros viešojo tinklo naudojimo tarifas) ([5]).

(34) Atsiskaitymo kaina, taikoma kuriems nors tiekimo metams, priklauso nuo tam tikrų kriterijų:

1) kai tiekimo saugumui nekyla didelis pavojus, finansinio atsiskaitymo kaina grindžiama tik rinkos kaina (RK; arba iki tiekimo metų rengtuose aukcionuose nustatytų pajėgumų kainų aritmetiniu vidurkiu). Siekiant atsiskaityti už neigiamus skirtumus, prie šios kainos pridedamas skatinimo koeficientas (koeficientas „k“), siekiant paskatinti kreiptis į garantijų rinką, o ne laukti finansinio atsiskaitymo (teigiamų skirtumų atveju jis iš šios kainos yra atskaitomas), ir

2) kai tiekimo saugumui kyla didelis pavojus (bendras skirtumas viršija didžiausią lygį, kurį turi nustatyti RTE; lygus 2 GW žemiau bendrojo įsipareigojimo abiem pirmiesiems tiekimo metams), atsiskaitymo už skirtumus kaina atitinka reguliuojamą kainą (*Padmin*). Ši reguliuojama kaina yra didžiausia pajėgumų kainos vertė rinkoje.

(35) Apskaičiavus įvairius atsiskaitymo už skirtumus dydžius, SPV ir tiekėjai, kurių skirtumai yra neigiami, perveda jiems tenkančią atsiskaitymo sumą į atitinkamą fondą, o SPV ir tiekėjai, kurių skirtumai yra teigiami, gauna jiems tenkančią atsiskaitymo sumą iš atitinkamo fondo. Tačiau tam tikrų tiekimo metų teigiamų atsiskaitymų dydžių suma negali būti didesnė nei pervedimų, atliktų neigiamų finansinių atsiskaitymų tikslais, suma. Visi likučiai atsiskaitymo už skirtumus fonduose, jei jų yra, perskirstomi viešojo elektros perdavimo tinklo naudotojams, t. y. visiems galutiniams klientams.

(36) Tarp SPV atsiskaitymo už skirtumus fondų ir tiekėjų atsiskaitymo už skirtumus fondų nėra jokio kapitalo judėjimo. Taigi atsiskaitant už skirtumus nėra jokio kapitalo judėjimo tarp pajėgumų operatorių ir tiekėjų.

(37) RTE užtikrina skirtumams išlyginti skirtų fondų (*fondai, skirti atsiskaityti už sertifikavimo zonos vadovų skirtumus* ir *fondai, skirti atsiskaityti už tiekėjų pajėgumų perbalansavimą*) administracinį, buhalterinį ir finansinį valdymą, vadovaudamasis privačios buhalterijos taisyklėmis. Todėl jis yra įpareigotas išrašyti SPV mokėtinų sumų sąskaitas ir išieškoti šias sumas, taip pat konstatuoti galimą mokėjimo įsipareigojimų neįvykdymą.

(38) Energetikos reguliavimo komisija (CRE), nacionalinė energetikos sektoriaus reguliavimo komisija, yra atsakinga už atsiskaitymų už tiekėjų skirtumus kontrolę (Dekreto Nr. 2012-1405 7 straipsnis, kodifikuotas Energetikos kodekso R. 335-12 straipsniu) ir gali numatyti administracinę nuobaudą už teisinės prievolės sumokėti už skirtumus nesilaikymą. Nuobauda turi būti proporcinga ir vieniems tiekimo metams negali viršyti 120 000 EUR už pajėgumų 1 MW (Energetikos kodekso L. 335-7 straipsnis).

2.5. **Nacionalinis teisinis pagrindas**

(39) Įstatymai ir kiti teisės aktai, kuriais reguliuojamas pajėgumų plėtojimo mechanizmas:

1) 2010 m. gruodžio 7 d. Įstatymas Nr. 2010-1488 dėl naujojo elektros rinkos organizavimo, kodifikuotas pirmiausia Energetikos kodekso L. 335-1–L. 335-7 ir L. 321-16–L. 321-17 straipsniuose;

2) 2012 m. gruodžio 14 d. Dekretas Nr. 2012-1405 dėl tiekėjų indėlio į elektros tiekimo saugumą ir dėl pajėgumų prievolės mechanizmo elektros sektoriuje sukūrimo, kaip numatyta Energetikos kodekso L. 335-6 straipsnyje ir kodifikuota jo reglamentuojamojo pobūdžio dalies R. 335-1–D. 335-54 straipsniuose;

([5]) TURPE, nustatytas 2000 m. vasario 10 d. Įstatymu Nr. 2000-108, yra skirtas atlyginti perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatoriams. TURPE apskaičiavimo metodiką ir raidą nustato CRE.

3) 2015 m. sausio 22 d. nutarimas, kuriuo nustatomos pajėgumų plėtojimo mechanizmo taisyklės ir įgyvendinamas 2012 m. gruodžio 14 d. Dekreto Nr. 2012-1405 dėl tiekėjų indėlio į elektros tiekimo saugumą ir dėl pajėgumų prievolės mechanizmo elektros sektoriuje sukūrimo, 2 straipsnis ir

4) 2015 m. sausio 22 d. nutarimo priedas „Pajėgumų plėtojimo mechanizmo taisyklės“.

(40) Be to, siekiant įgyvendinti Prancūzijos pasiūlytas priemones, kuriomis reaguojama į sprendime pradėti procedūrą Komisijos pareikštas pretenzijas, šie dokumentai bus iš dalies pakeisti ar papildyti, kad būtų pritaikytos visos šio sprendimo 3 skirsnyje aprašytos priemonės.

2.6. **Gavėjai**

(41) Mechanizmo naudos gavėjai yra pajėgumų operatoriai, iš valstybės (per RTE) gaunantys pajėgumų garantijas ir turintys galimybę jas perparduoti.

2.7. **Mechanizmo tikslas: tiekimo saugumas**

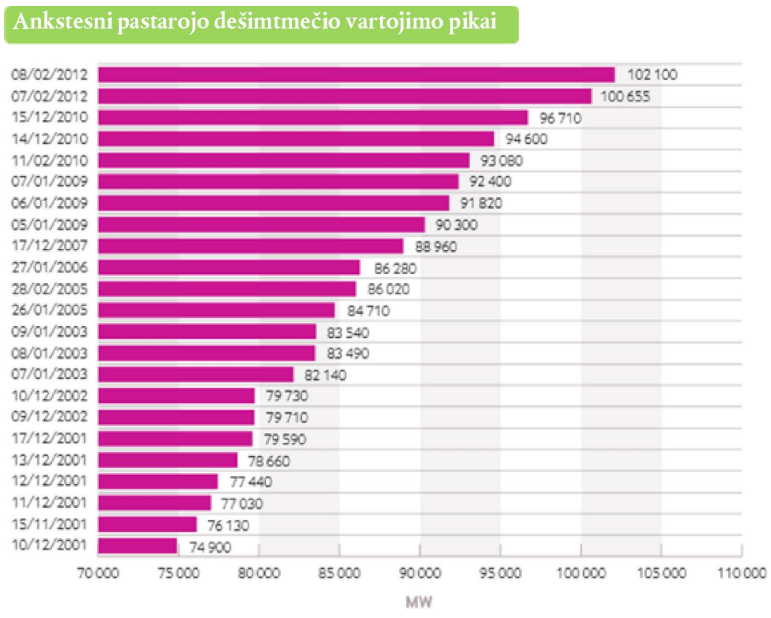
(42) Prancūzijos taikomas rodiklis siekiant įvertinti balanso tarp elektros pasiūlos ir paklausos pažeidimo riziką yra nepakankamumo trukmės tikimybė dėl pasiūlos ir paklausos disbalanso (angl. *Loss Of Load Expectation* (LOLE)) priežasčių. Prancūzijos valdžios institucijos Prancūzijai nusprendė taikyti vidutinę 3 valandų per metus nepakankamumo trukmės tikimybę.

(43) Prancūzijos valdžios institucijos paaiškino, kad jau daugelį metų Prancūzijoje elektros suvartojimo pikas pastebimas žiemą. Prancūzijos elektros sistemai iš tiesų būdingas didelis elektros suvartojimo šiluminis jautrumas, dėl kurio užėjus žiemos šalčiams pastebimas elektros suvartojimo suintensyvėjimas. Kaip iliustruota 2 pav., šis šiluminis jautrumas pastaraisiais metais vis intensyvėjo, ypač dėl padidėjusio elektros suvartojimo, susijusio su elektriniu šildymu, taip pat dėl naujų elektros naudojimo būdų, kurie dažnai sutampa su vartojimo piku vakarais.

(44) Pikas padidėja greičiau nei bendras elektros suvartojimo lygis. Be to, Prancūzijos elektros suvartojimo pikas pasižymi dideliu kintamumu, dėl kurio suvartojimo skirtumai gali būti ypač dideli (iki 20 GW skirtumas, lyginant dvejų metų suvartojimą). Todėl elektros suvartojimo piko valdymas yra esminis rūpestis, ypač atsižvelgiant į tai, kad kitos energijos rūšys keičiamos elektra.

2 paveikslas

Praeityje pastebėti suvartojimo pikai Prancūzijoje



Šaltinis: RTE, Elektros pasiūlos ir paklausos Prancūzijoje balanso prognozės 2014 m. ataskaita, p. 33.

(45) Pasak RTE, pasiūlos požiūriu Europai būdinga pasiūlos stagnacija ir reikšmingas elektros gamybos pajėgumų perviršis, kuriuos lemia įvairūs veiksniai. Nuo 2008 m. ekonomikos krizė sumažino elektros paklausą. Tuo pačiu metu greitai vystėsi ne rinkoje subsidijuojamos atsinaujinančiųjų išteklių energijos sritis, kuriai suteikiama pirmenybinė prieiga prie elektros tinklo. Be to, dėl kuro kainų kritimo suklestėjus amerikietiškų skalūnų dujų sektoriui labai atsigavo anglimis kūrenamų Europos elektrinių veikla, nes tai paskatino JAV masiškai eksportuoti į Europą anglių produkciją, kuri šiuo metu yra perteklinė. Galiausiai labai sumažėjo dujų elektrinių, kurios tapo mažiau konkurencingos nei anglimis kūrenamos elektrinės, pelningumas ir atitinkamai veikla.

(46) Šiame kontekste dėl nenumatytų klimato reiškinių kyla abejonių, kaip bus atlyginama už pajėgumus piko metu, būtinus šiam suvartojimo pikui padengti. Suvartojimo pikai pasireiškia retai, tik kelias valandas per metus, kai kuriais metais, jei temperatūra nėra labai žema, jų nebūna išvis.

(47) Prancūzijos pajėgumų plėtojimo mechanizmas buvo parengtas kaip vienas iš reakcijos į šią problemą elementų, siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi valdžios institucijų nustatyto tiekimo saugumo kriterijaus. Juo siekiama tuo pačiu metu suteikti būdą keisti vartotojų elgesį piko metu (reguliuojant paklausą) ir skatinti tinkamas investicijas į gamybos įrenginius ir paklausos mažinimo pajėgumus (reguliuojant pasiūlą).

2.8. **Biudžetas**

(48) Pajėgumų garantijų vertė nėra nustatoma administraciniu būdu – ją reguliuoja rinka. Šią prekybą laisvai vykdo mechanizme dalyvaujantys subjektai, remdamiesi savo lūkesčiais, aprėpties strategija ir turima informacija.

(49) Nepaisant decentralizuoto mechanizmo pobūdžio, dėl kurio įvertinti biudžetą tampa sudėtinga, buvo atliktas vertinimas taikant prielaidą, kad bendra pajėgumų prievolė Prancūzijos poreikiui patenkinti yra nuo 80 000 iki 95 000 MW ir kad bus išlaikyta 0,93 saugumo koeficiento vertė. Paklausa priklausys nuo Prancūzijos žemyninės dalies suvartojimo raidos, įskaitant paklausos valdymo veiksmus, kuriuos taikys elektros tiekėjai ir dėl kurių sumažės jiems tenkanti individuali prievolė. Šiuo pagrindu bendrosios operatorių pajamos pajėgumų rinkoje 2017–2026 m. laikotarpiu galėtų išsidėstyti nuo 0 iki 30 EUR/kW. Didžiausios sumos būtų metais, kuriais atsirastų poreikis statyti naujas gamybos priemones.

2.9. **Trukmė**

(50) Pirmieji tiekimo metai prasideda 2017 m. sausio 1 d. Nukrypstant nuo bendrosios taisyklės, pagal kurią sertifikavimas vykdomas ketverius metus iki tiekimo metų, pirmųjų tiekimo metų (2017 m.) sertifikavimas prasidėjo 2015 m. balandžio 1 d. Šiuo metu, jei Prancūzijos valdžios institucijos nenumato mechanizmo pabaigos datos, Prancūzijos teisės aktuose nustatytą kasmetinį vertinimą vis dėlto atliks RTE ir reguliuotojas. Jis prireikus galės arba nurodyti peržiūrėti mechanizmą (pvz., kad jis atitiktų naujausius Europos teisės aktų pakeitimus), arba nutraukto jo taikymą, jei jis nebereikalingas ([6]).

2.10. **Bendras vertinimas**

(51) Dėl įrenginių, kuriems taikoma pirkimo įsipareigojimo sutartis (atsinaujinančiųjų išteklių elektros šaltiniai) arba kuriems gali būti taikomas atlygio priedas, Energetikos kodekso L. 121-24 ir L. 335-5 straipsniuose numatyta, kad pajėgumų garantijų pardavimo pelnas bus išskaitomas iš jų bendrųjų viešosios paslaugos išlaidų, įskaitant kitas skirtas valstybės pagalbas, kuriomis, taikant pirkimo prievolę, finansuojama finansinio stabilumo stiprinimo priemonė. Gamintojai atitinkamai neprivalės atsiskaityti už skirtumus, jei faktinis pajėgumas bus mažesnis už sertifikuotąjį dėl nenumatytų įvykių, susijusių su turimais pirminiais ištekliais ([7]).

([6]) Dekreto dėl pajėgumų plėtojimo mechanizmo 20 straipsnyje numatyta, kad CRE turi kasmet parengti ataskaitą remdamasi su mechanizmu susijusiais RTE darbais („Praėjus metams po taisyklių, susijusių su pajėgumų plėtojimo mechanizmu, paskelbimo, o vėliau kasmet Energetikos reguliavimo komisija už energetiką atsakingam ministrui pateikia ataskaitą dėl pajėgumų plėtojimo mechanizmo integravimo į Europos rinką, parengtą remiantis perdavimo sistemos operatoriaus darbais. Šioje ataskaitoje teikiama informacija apie reguliavimo kaimyninėse šalyse, susijusio su subjektų indėliu į elektros energijos tiekimo saugumą, raidą. Joje nagrinėjama sąveika tarp Prancūzijos pajėgumų plėtojimo mechanizmo ir šiose šalyje pritaikytų priemonių. Prireikus joje pasiūloma, kaip pagerinti pajėgumų plėtojimo mechanizmo veikimą.“). Be to, nutarime, kuriuo nustatytos mechanizmo veikimo taisyklės, yra du straipsniai, susiję su vertinimo ataskaitomis, kurias turi parengti RTE (siekiant papildyti dekrete numatytą ataskaitą): 5 ir 8 straipsniai (dėl tarpvalstybinių aspektų ir dinaminio mechanizmo poveikio).

([7]) Pavyzdžiui, jei vėjo energijos gamintojas susiduria su priežiūros ir (arba) įrengimo problema ir neužtikrina savo balanso, jis privalės atsiskaityti už skirtumus. Kita vertus, jei vėjo nėra, atsiskaityti už skirtumus jis neprivalės.

3. PRIEŽASČIŲ, DĖL KURIŲ BUVO PRADĖTA PROCEDŪRA, APRAŠYMAS

3.1. Valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį

(52) Sprendimo pradėti procedūrą 143 konstatuojamojoje dalyje Komisija jau buvo padariusi išvadą, kad priemonė yra valstybės pagalba, kaip apibrėžta SESV 107 straipsnio 1 dalyje, dėl toliau nurodytų priežasčių.

3.1.1. *Priskyrimas valstybei ir finansavimas iš valstybės lėšų*

(53) Sprendime pradėti procedūrą Komisija teigė, jog buvo galima konstatuoti valstybės lėšų suteikimą ne tik jei pinigai tiesiogiai pervedami iš valstybės ar viešosios įstaigos biudžeto, bet ir jei lėšos mechanizmui išlaikyti gaunamos iš pačių įmonių lėšų, su sąlyga, kad i) valstybė atsisako rinkti privalomas valstybės lėšas ir (arba) ii) taikant priemonę suteikti finansiniai ištekliai yra valdomi viešosios institucijos, tačiau nebūtinai nuolat yra viešosios nuosavybės dalis.

(54) Pirmojo aspekto atžvilgiu Prancūzijos valstybė atsisakė viešųjų išteklių, nes ji nemokamai suteikė pajėgumų sertifikatus pajėgumų operatoriams, užuot juos pardavusi (kaip *NOx* ([8]) ir *Žaliųjų Rumunijos sertifikatų* ([9]) bylose).

(55) Antrojo punkto atžvilgiu finansinius išteklius mechanizmui remti kontroliuoja valstybė (panašiai kaip bylose *Vent de Colère* ([10]) ir *Essent* ([11])), nes: i) lėšos gaunamos iš privalomųjų valstybės nustatytų įmokų, todėl priskirtinos valstybei; ii) valstybė nustato parametrus (energijos tiekimo saugumo kriterijus ir rinkos orientacinės kainos, kuria apibrėžiama atsiskaitymo už skirtumus kaina, nustatymo metodiką), kurie daro įtaką pajėgumų kainai ir bendram sertifikatų skaičiui, jei jų kaip tokių valstybė nenustato; iii) Energetikos reguliavimo komisija (CRE) įgalioja skirti sankcijas su atsiskaitymu už skirtumus susijusių prievolių nesilaikantiems tiekėjams ir iv) perdavimo sistemos operatoriui – RTE – valstybė nurodo tvarkyti atsiskaitymo už skirtumus lėšas.

3.1.2. *Atrankusis pranašumas*

(56) Pasak Komisijos, sprendimas *Altmark* ([12]) šiuo konkrečiu atveju netaikomas, nes viešųjų paslaugų įsipareigojimas nėra aiškiai apibrėžtas. Yra daug ir įvairių mechanizmo prievolių, atsižvelgiant į įvairius suinteresuotuosius subjektus (elektrinių operatorius, paklausos mažinimo operatorius, tiekėjus). Vertinant pajėgumų operatoriams tenkančią prievolę, sertifikavimo prievolė nėra griežtai apibrėžta atsižvelgiant į tai, kad: i) ji nėra privaloma paklausos mažinimo pajėgumams ir ii) esami gamybos įrenginių operatoriai gali rinktis savo sertifikuojamą pajėgumų lygį.

(57) Vadinasi, pajėgumų garantijų perleidimas yra pranašumas, o ne atlygis už viešųjų paslaugų įsipareigojimą. Šis pranašumas yra atrankusis, nes pagal mechanizmą pagalba numatyta pajėgumų operatoriams, o ne kitiems ekonomikos sektoriams.

3.1.3. *Poveikis konkurencijai ir valstybių narių tarpusavio prekybai*

(58) Pasak Komisijos, pajėgumų plėtojimo mechanizmas galėtų paveikti konkurenciją su užsienio pajėgumų operatoriais (vadinasi, taip pat galėtų paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą) tiek, kiek Prancūzijos pajėgumų operatoriai gautų pranašumą, kurio negalėtų gauti užsienio pajėgumų operatoriai, neturintys galimybės teikti sertifikuoti savo pajėgumų.

([8]) Byla C-279/08 P *Komisija / Nyderlandai* [2011], ECLI:EU:C:2011:551.

([9]) SA.37177, *Rumunija – žaliųjų sertifikatų paramos schemos pakeitimas siekiant skatinti elektros gamybą iš atsinaujinančiųjų išteklių.*

([10]) Byla C-262/12 *Association Vent de Colère! Fédération nationale ir kt. / Ministre de l'Ecologie, du Développement durable, des Transports et du Logement, Ministre de l'Economie, des Finances et de l'Industrie* [2013], ECLI:EU:C:2013:851.

([11]) Sujungtos bylos C-204/12–C-208/12 *Essent Belgium NV / Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt* [2014], ECLI:EU:C:2014:2192.

([12]) Byla C-280/00 *Altmark Trans GmbH* ir *Regierungspräsidium Magdeburg / Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH* [2003], ECLI:EU:C:2003:415.

3.2. **Bendros svarbos tikslas ir būtinybė**

(59) Prancūzijos susirūpinimas energijos gamybos pakankamumu yra visiškai susijęs su energijos poreikiu piko metu, pasitaikančiu palyginti trumpais didelio šalčio laikotarpiais dėl ypatingos Prancūzijos priklausomybės nuo elektrinio šildymo.

(60) Sprendime pradėti procedūrą buvo pareikšta abejonių, susijusių su priemonės būtinybe, dėl šių priežasčių:

1) REGRT-E energijos gamybos pakankamumo vertinime *Scenario Outlook and Adequacy Forecast* ([13]) nustatyta, kad energijos tiekimo saugumo problema galėtų kilti tik nuo 2025 m.;

2) atrodo, kad Prancūzija neištyrė kitų sprendimų nei pajėgumų plėtojimo mechanizmas, pvz., tarifų, kuriais būtų skatinama mažinti suvartojimą piko laikotarpiu, ir

3) neatsižvelgdamas į suvartojimo paklausos mažinimui palankią reglamentavimo sistemą, suteikusią galimybę nepriklausomiems paklausos mažinimo subjektams perimti paklausos mažinimo funkcijas, kurias tradiciškai vykdė rinkoje įsitvirtinęs tiekėjas, RTE nesitiki, kad Prancūzijos paklausos mažinimo pajėgumai aiškiai ir reikšmingai padidės 2014–2019 m. laikotarpiu.

3.3. **Pagalbos tinkamumas**

(61) Sprendime pradėti procedūrą Komisija nurodė mananti, kad mechanizmas galėjo sudaryti diskriminuojančias sąlygas skirtingiems paklausos mažinimo pajėgumams. Kalbant konkrečiau, mechanizmas gali būti taikomas dviejų tipų galios valdymui: viena vertus, numanomam paklausos mažinimo pajėgumui, kai pajėgumų kiekio atžvilgiu konkuruojančių tiekėjų pajėgumų prievolė yra sumažinama laikinai nutraukiant energijos tiekimą klientams piko valandomis nuo 10 iki 15 parų per metus; kita vertus, realiam paklausos mažinimo pajėgumui, kai (didžiųjų) vartotojų ar agreguotojų reikalaujama sertifikuoti energijos suvartojimo mažinimo potencialą ir panaudoti šiuos turimus pajėgumus (nebūtinai juos sumažinant) piko valandomis nuo 10 iki 25 parų per metus.

(62) Be to, sprendime pradėti procedūrą Komisija kritikavo tai, kad mechanizmas nebuvo atviras visoms technologijoms, kurios galėtų prisidėti prie energijos tiekimo saugumo, ypač užsienio jungiamosioms linijoms ir (arba) pajėgumams.

(63) Komisija taip pat pabrėžė, jog kyla rizika, kad naujiems gamybos pajėgumams mechanizmas negalės būti taikomas, daugiausia dėl to, kad pajėgumų garantijoms nėra mažų kainų signalų. Komisija ypač baiminosi, kad:

1) palyginti maža pajėgumų garantijų galiojimo trukmė negalės duoti mažų kainų signalų;

2) tiekėjams, ypač naujiems rinkos dalyviams, bus sunku gerokai iš anksto numatyti savo klientų portfelių raidą;

3) neužteks skatinamųjų priemonių, skirtų tam, kad subjektai išlaikytų balansą prieš TM, ir

4) atsiskaitymo už skirtumus didžiausia kaina neatitiks naujo rinkos dalyvio išlaidų (angl. *cost of new entry*, toliau – CONE).

3.4. **Proporcingumas**

(64) Sprendime pradėti procedūrą Komisija nustatė riziką, kad taikant mechanizmą kai kuriems pajėgumų operatoriams galėtų būti suteikta kompensacijos permoka, daugiausia dėl šių dalykų:

1) rizikos, kad tiekėjai pervertins energijos suvartojimą: tai yra potenciali rizika, jei individualios tiekėjų pajėgumų prievolės nėra pakankamai aiškios;

2) kad pajėgumų kainos nustatymas gali nebūti skaidrus, ypač dėl potencialiai didelio ne biržos sandorių ir grupės vidaus sandorių skaičiaus, kuris galėtų iškreipti kainų signalą ir lemti kompensacijos permoką;

([13]) Komisija rėmėsi 2015 m. leidimu, kurį galima rasti čia: https://www.entsoe.eu/Documents/SDC%20documents/SOAF/150630_SOAF_2015_publication_wcover.pdf.

3) riboto dalyvavimo mechanizme (tarpvalstybinių pajėgumų pašalinimo ir įvairių paklausos mažinimo operatorių diskriminacijos);

4) EDF įtakos rinkoje – galimybės kaip pardavėjui dirbtinai padidinti pajėgumų garantijų vertę, taikant mažesnes kainas savo pačios prekybos padaliniui. Atsižvelgdama į tai, Komisija tiksliau nustatė tris rizikas: pajėgumų sulaikymo riziką, pajėgumų garantijų sulaikymo riziką ir kainų skirtumo mažinimo riziką.

3.5. **Neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai prevencija**

(65) Sprendime pradėti procedūrą Komisija nustatė keletą problemų, susijusių su galimais konkurencijos iškraipymais tiek elektros gamybos, tiek tiekimo srityje.

(66) Komisija išreiškė susirūpinimą dėl esamos didelės informacijos asimetrijos. Didieji vertikaliai integruoti tiekėjai, ypač tie, kurie jau yra Prancūzijos rinkoje, gali gauti pranašumą dėl to, kad geriau išmano rinką, ypač turimus pajėgumų išteklius, tiekimo poreikius ir kainas. Todėl jie gali patikimiau prognozuoti ir efektyviau veikti, laikydamiesi nustatytų mechanizmo prievolių.

(67) Taip pat dėl informacijos asimetrijos tikriausiai bus sudėtingiau naujiems rinkos dalyviams įvertinti savo klientų būsimuosius portfelius, nors šis įvertinimas yra esminis norint apskaičiuoti pajėgumų garantijų poreikį.

(68) Komisija būgštavo ir dėl galimybės dominuojančiam rinkoje įsitvirtinusiam operatoriui išlaikyti pajėgumus.

(69) Komisija taip pat pareiškė, kad yra rizika, jog rinkoje įsitvirtinęs operatorius turės galimybę išlaikyti pajėgumų garantijas.

(70) Be to, Komisija nurodė, kad kyla konkurentų šalinimo rizika dominuojančiam rinkoje įsitvirtinusiam operatoriui nustatant kainas (jam taikant pajamų maržos arba kainų skirtumo mažinimą, agresyvią kainodarą).

(71) Komisija pabrėžė, kad kainų signalų nebuvimas ilgiuoju laikotarpiu gali sukurti arba sustiprinti kliūtis į rinką patekti naujiems gamintojams. Naujų rinkos dalyvių ilgalaikės investicijos gali reikalauti tam tikro kainų numatomumo kelerių metų laikotarpiu, o vienų metų laikotarpiui sertifikuotos garantijos to užtikrinti negali.

(72) Be to, Komisija pakartojo savo poziciją dėl sumažėjusios konkurencijos taikant mechanizmą dėl to, kad iš jo pašalinti tam tikrų tipų pajėgumų operatoriai (tarpvalstybiniai pajėgumai, diskriminuojančios nuostatos paklausos mažinimo pajėgumų operatorių atžvilgiu).

4. **SUINTERESUOTŲJŲ ŠALIŲ PASTABOS IR PRANCŪZIJOS KOMENTARAI**

(73) Komisija iš suinteresuotųjų šalių, išskyrus Prancūzijos valstybę, RTE ir CRE, gavo 18 atsakymų konsultacijų dėl sprendimo pradėti procedūrą laikotarpiu. Dalis jų atsakė tik pasibaigus nustatytam laikotarpiui.

(74) Įvairios pastabos toliau suskirstytos pagal nurodytas temas. Jos bus nagrinėjamos vertinant priemonę, tačiau neteikiant jokių aiškių nuorodų į jas.

4.1. **Valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį**

(75) Respondentai skirstomi pagal tai, kaip jie įvertino mechanizmo pagalbą. Pusė jų mano, kad priemonė yra reali arba numanoma valstybės pagalba, nepaisydami Komisijos svarstymų šiuo klausimu; kita pusė mano, kad mechanizmas nėra valstybės pagalba dėl toliau nurodytų priežasčių.

(76) Du respondentai pateikia aiškią nuorodą į 2015 m. spalio 9 d. Prancūzijos Valstybės Tarybos sprendimą Nr. 369417 (Nacionalinės mažmeninių energetikos operatorių asociacijos, arba ANODE ([14]), pateiktas skundas), kuriame Valstybės Taryba nurodė mananti, kad siūlomas pajėgumų plėtojimo mechanizmas neturi valstybės pagalbos charakteristikų. Prancūzijos valdžios institucijos taip pat nurodė į Valstybės Tarybos išvadas toje pačioje byloje ([15]).

(77) Prancūzijos valdžios institucijų argumentai dėl priemonės laikymo valstybės pagalba turi būti vertinami kartu su tais, kurie paminėti sprendime pradėti procedūrą.

(78) Prancūzijos valdžios institucijos nusprendė vykdyti išsamią tyrimo procedūrą su Europos Komisija nesiremdamos šia informacija. Jos susitelkė į priemonių, kuriomis galima užtikrinti pajėgumų plėtojimo mechanizmo suderinamumą su vidaus rinka, siūlymą, neatsižvelgdamos į klausimą, ar mechanizmas yra valstybės pagalba. Tačiau dėl išsamumo Prancūzijos argumentai dėl priemonės laikymo valstybės pagalba toliau pateikiami.

4.1.1. *Priskyrimas valstybei ir finansavimas iš valstybės lėšų*

4.1.1.1. Suinteresuotųjų šalių pastabos

(79) Du paklausos mažinimo agreguotojai, dvi vertikaliai integruotos elektros bendrovės ir Prancūzijos elektros tiekėjų sąjunga mano, kad priemonė nėra finansuojama valstybės lėšomis. Šie respondentai pirmiausia pareiškia manantys, kad atitinkamos lėšos juda tiesiogiai tik tarp privačių operatorių; RTE nepriklauso atsiskaitymo už skirtumus lėšos ir jis jomis nedisponuoja.

(80) Be to, pasak šių respondentų, šių išteklių valdymo taisykles būtų galima palyginti su taisyklėmis, kuriomis apibrėžiamas skirtumų derinimas taikant balanso atsakomybės priemonę energijos rinkoje.

(81) EDF priduria, kad Prancūzijos valstybės vaidmuo mechanizmo atžvilgiu apsiriboja konkrečios reguliavimo sistemos, kurioje aktyvūs tik privatūs operatoriai, nustatymu. Pasak EDF, nustatant pajėgumų plėtojimo mechanizmą, Prancūzijos valstybė iš tiesų pasinaudoja savo viešosios valdžios prerogatyvomis ir veikia kaip rinkos reguliuotojas.

(82) EDF teigimu, pajėgumų plėtojimo mechanizmas taip pat aiškiai skiriasi nuo sistemos byloje *Komisija / Nyderlandų Karalystė* (*NOx*) ([16]), kurioje Nyderlandų valstybė išduodavo tikrus taršos leidimus, leidusius išvengti baudų mokėjimo ir turėjusius rinkos vertę nuo to momento, kai juos suteikdavo valstybė. Todėl sertifikatai neturi jokios vertės Prancūzijos valstybės ir pajėgumų operatorių santykio atžvilgiu.

4.1.1.2. Prancūzijos pastabos

(83) Pasak Prancūzijos valdžios institucijų, valstybė nenustato pajėgumų garantijų kainos, vadinasi, nereguliuoja pajamų, kurias galėtų gauti pajėgumų operatoriai, pardavę savo sertifikatus. Valstybė taip pat nereguliuoja rinkoje siūlomų produktų kiekio. Priešingai, taikant decentralizuotą mechanizmą sertifikatų kainą ir kiekį nustato rinka. Vadinasi, su pajėgumų plėtojimo mechanizmu susijęs kapitalo judėjimas vyksta tarp privatinės teisės subjektų be jokios valstybės kontrolės.

(84) Be to, Prancūzijos valdžios institucijos mano, kad kapitalo judėjimas, susijęs su atsiskaitymu už skirtumus, priemonėje turėtų būti labai nedidelės apimties (atsižvelgiant į skatinamąsias priemones užtikrinti savo balansą pradinės grandies rinkoje) ir negalėtų būti laikomas valstybės lėšomis arba valstybės kontroliuojamomis lėšomis. Pajėgumų plėtojimo mechanizmui numatytas atsiskaitymas už skirtumus atitinka šiuo metu Europoje taikomą identišką modelį, galiojantį energetikos rinkoje vykdomiems atsiskaitymams už skirtumus (angl. *electricity balancing settlement mechanisms*).

([14]) ANODE (pranc. *Association Nationale des Opérateurs Détaillants en Énergie*) yra alternatyvių Prancūzijos tiekėjų asociacija.
([15]) 2015 m. spalio 9 d. Valstybės Tarybos (bendrasis 9-ojo ir 10-ojo poskyrių) sprendimas.
([16]) Byla C-279/08; žr. 8 išnašą. Komisija pateikė nuorodą į šį atvejį sprendimo pradėti procedūrą 108 konstatuojamojoje dalyje.

(85) Prancūzijos valdžios institucijos taip pat argumentuoja, kad mechanizmas yra panašesnis į nagrinėjamąjį byloje *PreussenElektra* ([17]) nei į nagrinėjamuosius bylose *Vent de Colère* ([18]) ir *Essent* ([19]). Kaip ir byloje *PreussenElektra*, bet, priešingai nei byloje *Vent de Colère*, pagal pajėgumo mechanizmą nėra numatytas kompensacijos tiekėjams mechanizmas. Ir, priešingai nei byloje *Essent*, i) kapitalo judėjimas nuolat išlieka privačių subjektų (tiekėjų ir pajėgumų operatorių) nuosavybe; ii) kapitalas nėra gaunamas iš kokio nors mokesčio. Valstybės lėšų buvimo faktas ginčytinas dar ir dėl to, kad, priešingai nei byloje *PreussenElektra*, pajėgumų garantijoms nenumatyta jokia mažiausia pirkimo kaina.

(86) Be to, pasak institucijų, pajėgumų garantijų perleidimas negalėtų būti laikomas valstybinių lėšų atsisakymu. Valstybė iš tiesų neatsisako jokių lėšų, nes garantijos sertifikatų rinkos vertė gali atsirasti i) arba iš susigrąžinamo pagrindinio turto vidinės vertės, ii) arba dėl jų reto išleidimo. Šių dviejų dalykų valstybė nekontroliuoja. Tai atskiria šią bylą nuo *NOx* ir *Rumunijos žaliųjų sertifikatų* bylų, kuriose sertifikatai galėjo būti atitinkamai parduoti aukcionuose arba turėjo mažiausią vertę.

(87) Galiausiai Rumunijos atveju įstatymu tiekėjai įpareigojami perkelti žaliųjų sertifikatų įsigijimo išlaidas vartotojams. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas (ESTT) byloje *Vent de Colère* laikėsi panašaus požiūrio, kad tiekėjai buvo tik finansiniai tarpininkai (viešosios elektros tiekimo paslaugos indėlis ([20]) užtikrinant jiems tenkančių papildomų išlaidų kompensavimą). Priešingai, taikant Prancūzijos mechanizmą tiekėjai gali visiškai laisvai pasirinkti, kaip jie perkels kainas vartotojams. Joks mechanizmas neužtikrina tiekėjams papildomų išlaidų kompensavimo, susijusio su pajėgumų garantijų pirkimu.

4.1.2. *Atrankusis pranašumas*

4.1.2.1. Suinteresuotųjų šalių pastabos

(88) Viena bendrovė, kuri daugiausia aktyviai veikia Prancūzijoje, kartu su EDF mano, kad mechanizmas yra viešųjų paslaugų įsipareigojimas. Ši bendrovė pateikia nuorodą į Komisijos sprendimą byloje N475/2003 dėl viešojo pirkimo, susijusio su nauju energijos gamybos pajėgumu Airijoje ([21]).

(89) Pasak EDF, kai sertifikavimo operacija atitinka turimų išteklių įsipareigojimą, ji yra atlygis už pajėgumų operatorių suteiktą paslaugą, o ne, kaip teigiama, nemokamai suteiktas pranašumas.

(90) Be to, EDF ir kita vertikaliai integruota bendrovė mano, kad pajėgumų plėtojimo mechanizmas nesuteikia pajėgumų operatoriams jokio atrankiojo pranašumo. Jų nuomone, įvairių mechanizmu suinteresuotų subjektų faktinė ir teisinė situacija yra identiška, jie traktuojami visiškai vienodai: jiems atlyginama vienodai neatsižvelgiant į naudojamas technologijas. Vadinasi, joks operatorius neturės pranašumo dėl savo gamybos tinklo specifikos.

(91) Pasak EDF, klaidinga tvirtinti, kad šis vadinamasis pranašumas būtų atrankusis, nes pagal pajėgumų plėtojimo mechanizmą „pagalba numatyta pajėgumų operatoriams, o ne kitiems ekonominiams sektoriams“. Vadinasi, Komisija neatsižvelgia į pajėgumų plėtojimo mechanizmo charakteristikas (t. y. ar jis yra visą rinką apimantis (angl. *market-wide*), ar technologiškai neutralus (angl. *technology neutral*)). Į jas neatsižvelgiama ir ESTT bylose, kuriose priemonės atrankumas vertinamas lyginant su kitomis įmonėmis, kurių faktinė ir teisinė situacija yra panaši.

4.1.2.2. Prancūzijos pastabos

(92) Visų pirma, pasak institucijų, sertifikatų skyrimas taikant pajėgumų plėtojimo mechanizmą iš tiesų yra atlygis už turimų išteklių įsipareigojimą intensyvaus suvartojimo valandomis arba esant didelei elektros sistemos apkrovai.

([17]) Byla C-379/98 *PreussenElektra AG/Schhleswag AG*, dalyvaujant *Windpark Reußenköge III GmbH* ir *Land Schleswig-Holstein* [2001], ECLI:EU:C:2001:160.
([18]) Byla C-262/12; žr. 10 išnašą.
([19]) Sujungtos bylos C-204/12–C-208/12; žr. 11 išnašą.
([20]) Viešosios elektros tiekimo paslaugos įmoka (PVETP) yra fiskalinis mokestis, kuris taikomas Prancūzijos elektros vartotojams ir kuriuo siekiama kompensuoti operatorių papildomas išlaidas, patirtas dėl prievolių, jiems nustatytų įstatyme dėl viešosios elektros tiekimo paslaugos.
([21]) http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/137628/137628_485545_28_2.pdf.

(93) Antra, Prancūzijos valdžios institucijos mano, kad viešųjų paslaugų įsipareigojimas yra tinkamai apibrėžtas. Vertinant paklausos mažinimo pajėgumus, tai, kad jiems sertifikavimas neprivalomas, palengvina jų operatorių dalyvavimą pajėgumų plėtojimo mechanizme. Gamybos įrenginių atžvilgiu sertifikavimo proceso deklaruojamoji sudedamoji dalis nekelia abejonių dėl tikslaus viešųjų paslaugų įsipareigojimo pobūdžio: esant mėginimų manipuliuoti rinka CRE galės taikyti reikiamas sankcijas, ypač jei subjektas nepakankamai įvertintų savo pajėgumus, kad galėtų daryti spaudimą padidinti šių pajėgumų garantijų kainas.

(94) Kadangi pajėgumų plėtojimo mechanizmas technologiniu požiūriu yra neutralus, institucijos mano, kad jis nesuteikia jokio atrankiojo pranašumo tam tikrai gamybos arba paklausos mažinimo technologijai.

(95) Pasak Prancūzijos, Komisijos, kuri, kaip manoma, laikosi nuomonės, jog pajėgumų plėtojimo mechanizmas yra atrankusis tiek, kiek jis taikomas tik pajėgumų operatoriams (o ne kitiems ekonomikos sektoriams), požiūris reikštų, kad bet kokia vienam sektoriui taikoma priemonė pagal savo prigimtį yra atrankioji.

4.1.3. *Poveikis konkurencijai ir valstybių narių tarpusavio prekybai*

4.1.3.1. Suinteresuotųjų šalių pastabos

(96) Nė vienas respondentas nepateikė pastabų šiuo klausimu.

4.1.3.2. Prancūzijos pastabos

(97) Prancūzijos valdžios institucijos mano, kad pajėgumų plėtojimo mechanizmas neturės įtakos elektros rinkai nei šalies mastu, nei sąveikaujant su kaimyninėmis šalimis, ši rinka ir toliau veiks taip, kaip veikė iki šiol. Jos pirmiausia laikosi nuomonės, kad pajėgumų rinka nepakeis elektros kainos neatidėliotinų sandorių rinkoje.

4.2. **Bendros svarbos tikslas ir būtinybė**

4.2.1. *Suinteresuotųjų šalių pastabos*

(98) Respondentai dažniausiai laikosi nuomonės, kad mechanizmas yra būtinas ir kad jis turėtų būti neatskiriama rinkos organizavimo dalis. Tik trys respondentai nesutinka, kad priemonė yra būtina, nes:

1) RTE 2015 m. atliktoje energijos gamybos pakankamumo analizėje nenumatyta jokių nepakankamumo problemų;

2) šiuo metu Prancūzijoje pajėgumai yra viršijami. Tai įrodo aplinkybė, kad 2017 m. sertifikuotų pajėgumų apimtis viršija apimtį, reikalingą norint reaguoti į suvartojimo piką, ir

3) pastaraisiais metais suvartojimas sumažėjo, o suvartojimo pikas yra stabilus (RTE buvo numačiusi, kad piko metu energijos suvartojimas padidės).

4.2.2. *Prancūzijos pastabos*

4.2.2.1. Dėl tiekimo saugumo

(99) Pasak institucijų, paskutiniuose RTE tyrimuose buvo tinkamai apibrėžtas tiekimo saugumo rodiklis ir nustatyta tam tikra nepakankamumo rizika: paskutinėje RTE balanso prognozėje, sudarytoje iki mechanizmo įsigaliojimo (2014 m.), pateiktame šio tyrimo bazinio lygio scenarijuje 2016–2017 m. žiemos laikotarpiu nustatytas 2 GW skirtumo trūkumas. Šis skirtumas 2015 m. balanso prognozėje 2017–2018 m. žiemai buvo sumažintas iki 200 MW, tačiau tik dėl signalo, atsiradusio pritaikius mechanizmą. Teigiama, kad šias analizes patvirtina *Pentalateral Energy Forum* analizės.

(100) Kita vertus, ENTSO-E atliktas tinkamumo tyrimas (ataskaita *Scenario Outlook and Adequacy Forecast*) buvo grindžiamas deterministine metodika: suvartojimo pikas dėl šalčio bangų ir šiluminio jautrumo vertinime nebuvo modeliuojamas. Rezultatų skirtumai atsiranda dėl šių metodinių skirtumų. Tikslinė metodika, kurią siekia taikyti

ENTSO-E, sumažins skirtumus tarp įvairių prognozuojamų finansinių metų. Šiuo požiūriu ataskaita *Mid-Term Adequacy Forecast*, kurią 2016 m. paskelbė ENTSO-E ([22]) ir kuri yra pirmoji versija, grindžiama tikimybių metodika, atitinka PLEF ir RTE tyrimo rezultatus.

(101) Priešingai nei, kaip atrodo, teigia Komisija, Prancūzijos pajėgumų plėtojimo mechanizmas sukurtas ne tam, kad išspręstų galimą lėšų trūkumo (angl. *missing money*) problemą, o kad būtų užtikrinamas Prancūzijos elektros sistemos tiekimo saugumas (ypač suvartojimo piko metu), atlyginant už turimus išteklius, už kuriuos negali būti pakankamai atlyginama tik energetikos rinkoje.

(102) Prancūzija kartu su pajėgumų plėtojimo mechanizmu taiko dar kelias priemones: jungiamųjų linijų projektus; reglamentuojamų tarifų bei viešųjų energijos perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų naudojimo tarifų patikras, kad jie geriau atitiktų trūkumus; paklausos mažinimo pajėgumų plėtojimą (pvz., dėl elektros rinkų reguliavimo sistemos raidos, kad paklausos mažinimo operatoriai galėtų dalyvauti visuose mechanizmuose, techninių ir konkurencinių kliūčių šalinimą kaupiant pajėgumus, ryšio priemonėmis sujungtų skaitiklių diegimą); atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą ir t. t.

(103) Beje, RTE paskelbė savo energijos gamybos pakankamumo vertinimą 2016 m. Pasak valdžios institucijų, paskutinė RTE balanso prognozė nepakeitė Prancūzijos valdžios institucijų analizės. Priešingai, ši prognozė ją parėmė dar kartą parodydama, kad Prancūzijos tiekimo saugumas priklauso nuo kai kurių šiluminių jėgainių (ypač kombinuotųjų dujų ciklų) ir apkrovos valdymo, t. y. būtent tiekimo grandinių, jautriausiai reaguojančių į pajėgumų plėtojimo mechanizmo diegimą.

3 paveikslas

Nepakankamumo rodikliai didelio šiluminės energijos suvartojimo ir mažo šiluminės energijos suvartojimo scenarijuose

		2016–2017	2017–2018	2018–2019	2019–2020	2020–2021
Didelio šiluminės energijos suvartojimo scenarijus	Numatytas energijos kiekis nėra tiekiamas	2,0 GWh	1,4 GWh	2,5 GWh	2,7 GWh	0,8 GWh
	Numatytas apkrovos sumažėjimas	0 val. 45 min.	0 val. 30 min.	1 val. 00 min.	0 val. 45 min.	0 val. 15 min.
	Pajėgumų marža arba trūkumas	4 700 MW	5 400 MW	3 600 MW	3 700 MW	6 600 MW
Mažo šiluminės energijos suvartojimo scenarijus	Numatytas energijos kiekis nėra tiekiamas	8,6 GWh	13,4 GWh	26,5 GWh	26,2 GWh	7,6 GWh
	Numatytas apkrovos sumažėjimas	2 val. 30 min.	3 val. 45 min.	6 val. 45 min.	6 val. 15 min.	2 val. 15 min.
	Pajėgumų marža arba trūkumas	600 MW	– 700 MW	– 2 500 MW	– 2 400 MW	900 MW

Šaltinis: RTE, Balanso prognozė 2016 m.

(104) Pasak RTE, tarp šiluminės energijos suvartojimo scenarijų balanso prognozėje 2016 m. (žr. 3 pav.) mažo šiluminės energijos suvartojimo scenarijus turėtų būti išlaikytas nesant pajėgumų plėtojimo mechanizmo. Mažo šiluminės energijos suvartojimo scenarijus apima tam tikrų priemonių nutraukimą, ypač tų, kurių nutraukimą operatoriai šiuo metu yra atidėję laukdami, kol bus įgyvendintas pajėgumų plėtojimo mechanizmas. Kita vertus, didelio šiluminės energijos suvartojimo scenarijuje išlaikomos visos dabartinės jėgainės, neatsižvelgiant į jokius ekonominius svarstymus. Todėl, pasak institucijų, jo tikimybė maža.

([22]) Galima rasti čia: https://www.entsoe.eu/outlooks/maf/Pages/default.aspx.

(105) Vadinasi, mažo šiluminės energijos suvartojimo scenarijuje elektros tiekimo saugumui kyla grėsmė nuo 2017–2018 m. žiemos, jei atskaitos tašku laikoma vidutinė žiema. Be to, pagal mažo šiluminės energijos suvartojimo scenarijų RTE nepakankamumo tikimybę apskaičiavo pagal labai šaltos žiemos sąlygas su žiemos šalčiais penkioms ateinančioms žiemoms. Šio skaičiavimo rezultatai pateikti 4 pav.

4 paveikslas

Nepakankamumo tikimybė labai šaltą žiemą (valandomis)

	2016–2017	2017–2018	2018–2019	2019–2020	2020–2021
Nepakankamumo tikimybė	5–15	8–21	16–36	14–34	5–13

Šaltinis: RTE.

(106) Skaičiavimai rodo, kad įsipareigojimų neįvykdymo tikimybė kaskart viršytų Prancūzijos taikomą įsipareigojimų neįvykdymo kriterijų, t. y. vidutinės 3 valandų per metus trukmės nepakankamumo tikimybę. Pabrėžtina, kad Prancūzijos pajėgumų plėtojimo mechanizmu siekiama apsidrausti būtent nuo labai šaltų žiemų.

4.2.2.2. Dėl sprendime pradėti procedūrą Komisijos pareikštų pretenzijų

(107) Komisija sprendimo pradėti procedūrą 164 konstatuojamojoje dalyje priminė, kad Konkurencijos tarnyba buvo pasiūliusi pritaikyti viešųjų elektros tiekimo sistemų ir skirstomųjų tinklų naudojimo tarifą (TURPE), kuris būtų taikomas pagal paros ir metų laiką, ypač atskiriant piko valandas nuo ne piko valandų, skatinant mažinti elektros paklausą tarp pramoninių vartotojų piko metu. Prancūzija patvirtino, kad TURPE jau yra taikomas pagal paros ir metų laiką: kainos skiriasi atsižvelgiant į metų laikus, savaitės dienas ir (arba) paros laiką.

(108) Galiausiai sprendimo pradėti procedūrą 153 konstatuojamojoje dalyje Komisija pareiškė manantį, kad klasifikacijos sumažinimo koeficientai (neprivalomoje teisės aktuose numatyto sertifikavimo schemoje) nebuvo pakankamai aiškūs. Prancūzija aiškino, kad šioje neprivalomoje teisės aktuose numatyto sertifikavimo schemoje sertifikuotas pajėgumų lygis (NCC) atitinka PP2 valandomis įrenginio tiekiamos galios visų ankstesnių metų vidurkį, padaugintą iš tiekimo grandinės indėlio koeficiento (arba klasifikacijos sumažinimo koeficiento). Šie indėlio koeficientai (85 % hidraulinės energijos, 70 % vėjo energijos ir 25 % saulės energijos įrenginiams) atspindi tai, kad esminių tiekimo grandinių įrenginių vidutinis turimas gamybos pajėgumas PP2 valandomis nevisiškai atitinka šių įrenginių indėlį į nepakankamumo rizikos mažinimą, nes: i) įrenginio gamybos pajėgumas koreliuoja su sistemos įtampos momentais (nors kontroliuojamas pajėgumas nekoreliuoja) ir ii) turimo gamybos pajėgumo profilis yra nepastovus PP2 valandomis (kontroliuojamiems pajėgumams taikomas vienodas turimų gamybos pajėgumų profilis), o tai daro įtaką, nes nepakankamumo PP2 valandomis tikimybės funkcija yra nevienoda. Indėlio koeficientai 2017, 2018 ir 2019 tiekimo metams buvo apskaičiuoti pagal RTE balanso prognozės scenarijus, remiantis dideliu kiekiu statistinių duomenų.

4.3. **Pagalbos priemonės tinkamumas**

4.3.1. *Paklausos mažinimo pajėgumų diskriminacija*

4.3.1.1. Suinteresuotųjų šalių pastabos

(109) Dauguma respondentų įtaria, kad numanomoms paklausos mažinimo priemonėms ir realioms paklausos mažinimo priemonėms taikoma diskriminacija. Dauguma jų (penki) mano, jog mechanizmas yra palankesnis realioms paklausos mažinimo priemonėms, nes numanomoms paklausos mažinimo priemonėms yra nustatyta prievolė panaudoti pajėgumus, kuri laikoma ganėtinai ribojančia. Du respondentai pažymi, kad pagal išlaikyto tiekimo saugumo kriterijų realaus paklausos mažinimo priemonė turėtų būti panaudojama tik kartą per dešimt metų (mechanizmas sudarytas tam, kad būtų galima sureaguoti į kartą per dešimt metų įvykstantį žiemos energijos suvartojimo piką). Todėl, jų nuomone, PP2 valandų skaičius (turimi realaus paklausos mažinimo

ištekliai) turėtų būti 10 kartų didesnis nei PP1 valandų skaičius (faktinis numanomo paklausos mažinimo priemonių sumažinimas). Du respondentai laikosi priešingos nuomonės ir teigia, kad numanomų paklausos mažinimo priemonių sąlygos suteikia daugiau pranašumų, nes realių paklausos mažinimo priemonių operatoriai turi padengti sertifikavimo išlaidas. Du respondentai mano, kad Prancūzijos valdžios institucijos rado tinkamą balansą tarp abiejų tipų paklausos mažinimo operatoriams tenkančių prievolių.

4.3.1.2. Prancūzijos pastabos

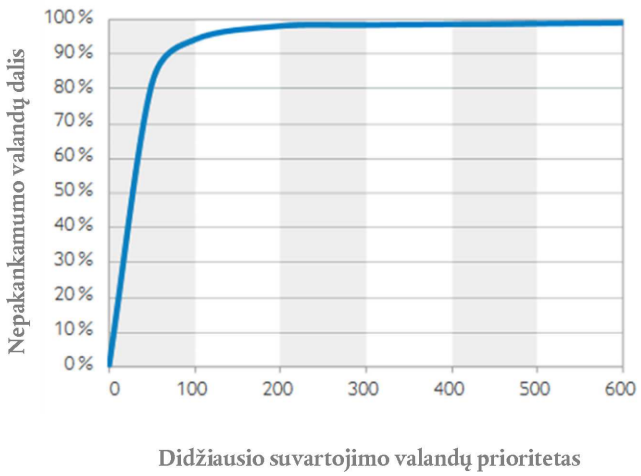
(110) Prancūzija, siekdama pagrįsti, nurodė tai, kad abiejų tipų paklausos mažinimo operatoriams tenka skirtingos prievolės. Jos tvirtinimu, skirtingos sąlygos reikalingos būtent tam, kad mechanizmas galėtų būtų taikomas abiejų tipų pajėgumams. Kalbant konkrečiau, kadangi reikalaujamas atlygis už numanomą vertę įgyjančią paklausos mažinimo priemonę yra didesnis (panaudojimas, palyginti su turimais ištekliais), logiška, kad dienų, kurioms ji taikoma (PP1 dienų), skaičius yra mažesnis nei dienų, kuriomis savo paslaugas turi teikti realių paklausos mažinimo priemonių operatorius.

(111) Kai kurie suinteresuotieji subjektai nuo to laiko ėmė nuogąstauti, kad nors PP2 laikotarpio trukmė viršija PP1 laikotarpio trukmę, ji yra per trumpa. Pasak Prancūzijos, PP1 ir PP2 laikotarpių trukmės yra sudėtingas klausimas ir jo atsakymas turi būti kompromisinis. RTE atliko tyrimų, kad pasiektų pakankamą kompromisą. Jų rezultatai pateikti *Siūlomų pajėgumų plėtojimo mechanizmo taisykles papildančioje ataskaitoje* (2014 m.).

(112) Trumpai tariant, norėdamos įtraukti intensyviausio suvartojimo valandas (žr. toliau pateiktą 5 pav.) ir išlaikydamos galimybę nustatyti vartotojų, kurių apkrova gali būti valdoma, indėlį į nepakankamumo rizikos mažinimą, Prancūzijos valdžios institucijos nusprendė išlaikyti 100–150 valandų skaičių PP1 laikotarpiu.

5 paveikslas

Santykiai tarp nepakankamumo ir didžiausio energijos suvartojimo valandų



Šaltinis: RTE, Siūlomų pajėgumų plėtojimo mechanizmo taisykles papildanti ataskaita (2014 m.), p. 139.

(113) Pasak Prancūzijos, PP2 iš tiesų turėtų būti ilgesnis laikotarpis nei PP1 (nes panaudojimo sąvoka yra reiklesnė nei turimų išteklių sąvoka), tačiau PP2 taip pat neturėtų būti per ilgas, kad tam tikroms tiekimo grandinėms, ypač paklausos mažinimo priemonėms, nebūtų sudarytos pernelyg nepalankios sąlygos. Iš to paties RTE tyrimo paaiškėjo, jog 99 % nepakankamumo valandų patenka į 300 valandų intensyviausio suvartojimo trukmę, todėl tikslinis PP2 laikotarpis, apimantis nuo 100 iki 300 intensyviausio suvartojimo valandų, buvo logiškas pasirinkimas tam, kad būtų galima tinkamai įvertinti indėlį mažinant realių paklausos mažinimo pajėgumų nepakankamumo riziką.

(114) Šiame 100–300 valandų intervale Prancūzijos valdžios institucijos išlaikė 250 valandų skaičių. Iš tiesų taikant šį skaičių, galima i) įtraukti apie 99 % nepakankamumo valandų (žr. 5 pav.), todėl tai nesumažina nepakankamumo rizikos įvertinimo, palyginti su ne daugiau kaip 300 valandų pasirinkimu; ii) padidinti suvartojamos energijos realaus paklausos mažinimo turimus išteklius, palyginti su kitomis tiekimo grandinėmis ([23]). Taigi, kad užtikrintų tą patį tiekimo saugumo lygį, Prancūzijos valdžios institucijos nusprendė išlaikyti ne daugiau kaip 250 valandų skaičių PP2 laikotarpiu, siekdamos kuo labiau padidinti realių paklausos mažinimo priemonių indėlį esant tam pačiam nepakankamumo rizikos padengimo lygiui.

(115) Jei PP2 laikotarpis būtų numatytas dešimt kartų didesnis nei PP1, turimus gamybos ir paklausos mažinimo išteklius tektų vertinti 1 000–1 500 valandų laikotarpiu. Atsižvelgiant į turimų paklausos mažinimo išteklių apribojimus ilgesniais laikotarpiais, turimų priemonių prievolės išplėtimas sumažintų šių pajėgumų potencialą įvertinti pajėgumų plėtojimo mechanizmą. 100 MW galios pramoninės paklausos mažinimo priemonės, kurios gali būti suteiktos šimtui, o ne tūkstančiui valandų, tokiu atveju būtų vertinamos kaip 20 MW šiluminės energijos gamybos priemonės, nors iš tyrimų matyti, kad jų indėlis į nepakankamumo rizikos mažinimą siekia 90 MW galios šiluminės energijos gamybos. Dėl šios priežasties, taip pat siekdamos užtikrinti sąžiningą konkurenciją tarp paklausos mažinimo operatorių ir gamintojų, Prancūzijos valdžios institucijos nusprendė netaikyti PP2 laikotarpio, dešimt kartų viršijančio PP1 laikotarpį, ir nustatyti tik tikslinį PP2 laikotarpį.

(116) Be to, Prancūzijos valdžios institucijos primena, jog pagal pajėgumų plėtojimo mechanizmą numatyta turimų pajėgumų kontrolė (jei ištekliai nepanaudojami spontaniškai), o taip galima užtikrinti, kad nebūtų savaimingumo poveikio tarp turimų priemonių įsipareigojimo ir panaudojimo įsipareigojimo.

(117) Prancūzijos valdžios institucijos pasirengusios nustatyti kitas vertes nei šiuo metu pateiktos taisyklėse, bet jos laikosi nuomonės, kad dabar galiojančia sistema užtikrinamas tinkamas balansas tarp nepriklausomų paklausos mažinimo operatorių ir tiekėjų. Tad, jų manymu, PP1 ir PP2 santykis pirmaisiais tiekimo metais turėtų būti išlaikytas toks, koks yra. Jo vertė galės būti nagrinėjama iš naujo, jei siunčiami signalai bus nepakankami, o toks vertinimas gali būti įtrauktas į pajėgumų rinkos veikimo vertinimą.

4.3.2. *Tarpvalstybinių pajėgumų atmetimas*

4.3.2.1. Suinteresuotųjų šalių pastabos

(118) Iš pastabų, gautų reaguojant į sprendimą pradėti procedūrą, matyti, jog rinkos dalyviai plačiai pritaria tam, kad Prancūzijos mechanizmas tarpvalstybiniams pajėgumams būtų atveriamas palaipsniui (t. y. nesukeliant grėsmės mechanizmo įgyvendinimo pradžiai 2017 m. sausio mėn.).

4.3.2.2. Prancūzijos komentarai ir siūlomi taisomieji veiksmai

(119) Reaguodama Prancūzija pasiūlė aiškiai atsižvelgti į užsienio pajėgumus laikantis mišraus modelio, pagal kurį atlyginama tiek už užsienio jungiamąsias linijas, tiek už gamybos ir paklausos mažinimo pajėgumus. Pagal šį pasiūlymą didžiausias atlygis bus suteikiamas arba už užsienio jungiamąsias linijas, arba už pajėgumus, atsižvelgiant į jų trūkumą.

(120) Pagal pasiūlymą užsienio gamybos ir paklausos mažinimo pajėgumams turėtų būti suteikiami jungiamųjų linijų bilietai, kad juos būtų galima sertifikuoti ir tuomet siūlyti jų pajėgumų garantijas Prancūzijos pajėgumų rinkoje.

(121) Bilietai bus teikiami kiekvienai kaimyninei valstybei remiantis kaimyninių valstybių narių indėliu į Prancūzijos elektros tiekimo saugumą. Šie bilietai tuomet bus parduodami aukcione kiekvienai kaimyninei valstybei atskirai. Visi kaimyninės valstybės, kurios elektros tinklas sujungtas su Prancūzijos tinklu tam tikra jungiamąja linija, gamybos ir paklausos mažinimo pajėgumų operatoriai galės dalyvauti šiai jungiamajai linijai rengiamame jungiamosios linijos bilietų aukcione. Aukcionai vyks tiekimo metais –1 (toliau – TM-1). Priemonė netrukdo

([23]) Taisykles papildančioje ataskaitoje RTE parodė, kad dauguma gamybos grandinių jautriai nereagavo į 200, 250 ar 300 valandų PP2 trukmę, tačiau paklausos mažinimo priemonės vis dėlto reagavo jautriai, o jų indėliui į nepakankamumo riziką įtaką darė didesnis turimų išteklių intervalas.

pajėgumų operatoriams, kurių sutartys sudarytos pagal Prancūzijos mechanizmą, tuo pačiu metu dalyvauti ir kituose pajėgumų mechanizmuose Europos Sąjungoje. Todėl šiame kontekste reikės nustatyti bendradarbiaujant su susijusiomis valstybėmis teikiamos paslaugos kontrolės ir vertinimo tvarką.

(122) Užsienio gamybos arba paklausos mažinimo pajėgumams suteikus jungiamosios linijos bilietus, šie pajėgumai gali būti sertifikuoti ir jiems gali būti suteikiamos pajėgumų garantijos. Tuomet galima parduoti šias pajėgumų garantijas Prancūzijos pajėgumų rinkoje.

(123) Prancūzijos valdžios institucijos įsipareigoja vienašališkai įgyvendinti minėtą mišrų pragmatinį sprendimą, t. y. į savo reglamentavimo sistemą įtraukti galimybę kaimyninėse valstybėse narėse esančių įrenginių operatoriams realiai dalyvauti Prancūzijos pajėgumų plėtojimo mechanizme, jei jungiamųjų linijų perdavimo pajėgumas yra pakankamas. Tačiau šioje reglamentavimo sistemoje bus numatytas atitinkamų valstybių narių perdavimo sistemos operatorių ([24]) (PSO) pritarimas, kuris bus pateiktas kaip bendradarbiavimo protokolas, suteiksiantis galimybę nustatyti sertifikavimo ir patikrinimų, reikalingų mechanizmui įgyvendinti, procedūrą.

(124) Tam tikriems susijusių valstybių narių PSO nepasirašius tokio protokolo, Prancūzijos valdžios institucijos įsipareigoja įgyvendinti apsaugos procedūrą, kuri leistų nustatyti realų užsienio pajėgumų operatorių dalyvavimą pajėgumų plėtojimo mechanizme ir taip galutinai nutrauktų numanomu dalyvavimu grindžiamo modelio taikymą. Šioje apsaugos procedūroje bus numatytas realus jungiamųjų linijų operatorių dalyvavimas (šis sprendimas gali būti taikomas nedalyvaujant kitoms valstybėms narėms; jį taikant galima atspindėti vertę, kuria jungiamųjų linijų pajėgumai prisideda prie Prancūzijos energijos tiekimo saugumo).

(125) Įgyvendinant šiuos įsipareigojimus, būtina peržiūrėti 2012 m. dekretą, priimtą Valstybės Taryboje nuomones pateikus Aukščiausiajai energetikos tarybai, Valstybinei standartų vertinimo tarybai, Energetikos reguliavimo komisijai ir Konkurencijos tarnybai. Prancūzijos valdžios institucijų manymu, nerealu tikėtis, kad dekretas, o vėliau ir jo taikymo taisyklės bus priimtos anksčiau nei 2017 m. pabaigoje. Prancūzijos valdžios institucijos mano, kad šis etapas galėtų trukti maždaug 6 mėnesius. Taigi Prancūzijos valdžios institucijų pateiktas tvarkaraštis grindžiamas tuo, kad reglamentavimo sistema bus įgyvendinta 2018 m., kad ją būtų galima faktiškai taikyti 2019 m. tiekimo metais.

4.3.3. *Signalų naujoms investicijoms nebuvimas*

4.3.3.1. Suinteresuotųjų šalių pastabos

(126) Komisija gavo daug atsakymų šia tema, o pateiktos nuomonės labai skyrėsi.

(127) Dauguma respondentų (septyni) sutaria, kad mechanizmas savo pradine forma negali skatinti naujų investicijų į energijos gamybos jėgaines. Dažniausiai minimos priežastys yra būtent tai, kad nėra reprezentatyvios kainos signalo likus pakankamai laiko iki tiekimo metų, nustatyta didžiausia pajėgumų kaina yra 40 000 EUR/MW (nustatoma pagal atsiskaitymo už skirtumus mechanizmui taikytiną didžiausią dydį) ir nėra ilgalaikių sutarčių.

(128) Dauguma respondentų iš tiesų patvirtino arba tai, kad mechanizmas per sudėtingas, arba kad tiekėjams, ypač naujiems rinkos dalyviams, per sunku įvertinti savo būsimus portfelius. Vienas iš respondentų pabrėžė, kad kelią tokioms problemoms galėtų užkirsti centralizuotas pajėgumų plėtojimo mechanizmas.

(129) Du (rinkoje įsitvirtinę) gamintojai nepritaria šiai nuomonei ir mano, jog mechanizmas suteiks galimybę pritraukti naujų investicijų, ypač dėl to, kad iki tiekimo metų lieka 4 metai, dėl galimybės rinkai produktus parengti laiku ir kainos signalo, kurį jie laiko patikimu. Jie taip pat mano, jog pagal mechanizmą numatyta pakankamai apsaugos priemonių, kuriomis užtikrinamas pajėgumų prievolių skaidrumas, ypač turint omenyje, kad RTE reguliariai skelbia prognozes, susijusias su kiekvieniems tiekimo metams būtinų pajėgumų garantijų bendru lygiu.

([24]) Remiantis 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinančios Direktyvą 2003/54/EB (OL L 211, 2009 8 14, p. 55), 2 straipsniu, perdavimo sistemos operatorius (PSO) yra „fizinis ar juridinis asmuo, atsakingas už perdavimo sistemos eksploatavimą ir techninės priežiūros užtikrinimą, ir, jei būtina, už jos plėtrą konkrečioje teritorijoje ir tam tikrais atvejais – už jos sujungimą su kitomis sistemomis bei už tai, kad būtų užtikrintas ilgalaikis sistemos pajėgumas pagrįstiems elektros energijos perdavimo poreikiams tenkinti“.

(130) Kiti du respondentai (alternatyvūs gamintojai) pažymi, kad pagrindinis mechanizmo tikslas yra ir toliau eksploatuoti esamus pajėgumus, o ne skatinti naujas investicijas.

4.3.3.2. Prancūzijos komentarai ir siūlomi taisomieji veiksmai

Ilgalaikių sutarčių nebuvimas

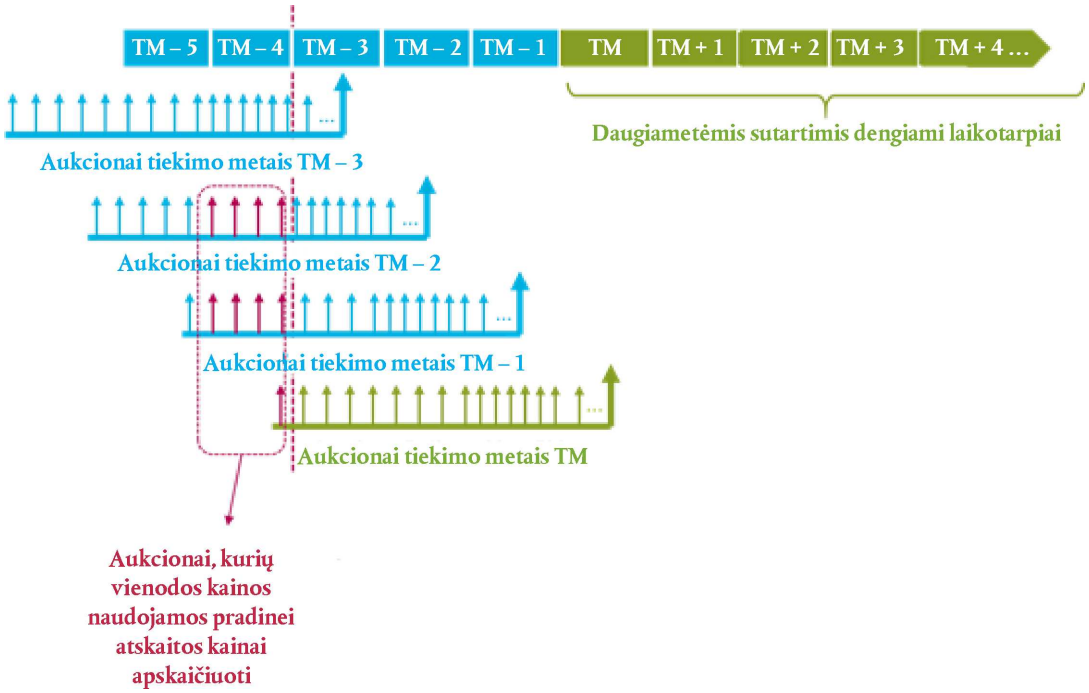
(131) Reaguodamos į trečiųjų šalių pastabas, Prancūzijos valdžios institucijos įsipareigojo nustatyti daugiametę sutarčių sudarymo priemonę, kuria siekiama skatinti investuoti į naujus pajėgumus. Priemonė galės būti taikoma visiems naujiems pajėgumams ([25]), jei jiems netaikoma kokia nors finansinio stabilumo stiprinimo priemonė.

(132) Kad būtų galima pritaikyti naujiems produktams įgyvendinti pakankamą trukmę, EPEX platformoje TM-4 metais bus surengtas pirmasis pajėgumų garantijų aukcionas. Naujų potencialių pajėgumų operatoriai turės pateikti savo pasiūlymus RTE paskutinį TM-4 metų ketvirtį. Pasiūlymuose iš esmės turi būti nurodoma kaina ir kiekis.

(133) Kainos konkurencingumas tuomet lyginamas su pradine orientacine kaina, o jei ši viršijama, pasiūlymai atmetami. Pradinė orientacinė kaina bus svertinė pajėgumų kaina ([26]), nustatyta ne tik TM-4 metais vyksiančiame aukcione, kuris bus rengiamas TM tiekimo metams, bet ir tais pačiais metais vyksiančiame aukcione dėl TM-2 ir TM-1 tiekimo metų, kaip nurodyta 6 paveiksle.

6 paveikslas

Pradinės orientacinės kainos sudėties pasiūlymas



Šaltinis: 2016 m. rugsėjo 9 d. Prancūzijos valdžios institucijų raštas.

([25]) Kriterijai, taikomi siekiant investicijas į naujus pajėgumus atskirti nuo investicijų, skirtų esamiems įrenginiams prižiūrėti ar jų naudojimo trukmei pratęsti, bus suderinti su šiuo metu Prancūzijos reglamentuose pateiktomis apibrėžtimis, kad būtų galima atskirti naujus pajėgumus nuo investicijų į priežiūrą arba naudojimo trukmės pratęsimą. Todėl Energetikos kodekso L. 311-1 straipsnyje su pakeitimais, padarytais Įstatymu Nr. 2015-992 dėl perėjimo prie ekologiškai tvaraus energetikos augimo, nustatyta: „Nepažeidžiant L. 311-6 straipsnio nuostatų, norint eksploatuoti bet kokį naują elektros gamybos įrenginį būtina gauti administracinį leidimą. Naujais gamybos įrenginiais pagal šį straipsnį taip pat laikomi įrenginiai, kurių įrengtoji galia padidinama bent 20 %, taip pat įrenginiai, kurių pirminės energijos šaltinis yra keičiamas“.

([26]) Tikslų kainos lyginamąjį svorį Prancūzijos valdžios institucijos nustatys vėliau po to, kai bus pasiektas susitarimas rinkoje.

(134) Taigi pradinė orientacinė kaina rinkos dalyviams iš anksto nebus žinoma, o galimybę ją nustatyti suteiks tik rinkos rezultatai.

(135) Kiekiams, dėl kurių turės būti sudaromos sutartys, Prancūzijos valdžios institucijos taikys paklausos kreivę, pagal kurią bus galima šiuos kiekius apriboti tik tais pasiūlymais, kurie ilguoju laikotarpiu yra iš tiesų konkurencingi. Paklausos kreivę, kuri turės atspindėti naujų pajėgumų vertę visai grupei, kasmet rengs RTE ir tvirtins CRE. Taip pirmiausia siekiama užtikrinti, kad daugiamečių sutarčių sudarymo mechanizmas faktiškai turėtų teigiamą įtaką vartotojams.

(136) Su pasirinktais pajėgumų turinčiais subjektais bus sudarytas 7 metų trukmės sandoris dėl kainų skirtumų, kurio veikimas bus palyginamas su priedu prie atlygio (angl. *feed-in premium*). Tai reiškia, kad atsiradus skirtumui tarp pasiūlymo kainos ir rinkos orientacinės kainos (ROK) skirtumas grąžinamas (jei ROK yra didesnė nei pasiūlymo kaina) arba laikomas pinigų įplaukomis (jei ROK yra mažesnis nei pasiūlymo kaina). Tačiau skatinant rinkos dalyvius stengtis kuo labiau didinti savo pajamas, esant bet kokiam pelnui pardavus garantijas už didesnę nei pasiūlymo kainą, investuotojas neturi grąžinti skirtumo (pardavimo kaina – pasiūlymo kaina).

(137) Prancūzijos valdžios institucijos taip pat ketina nustatyti aplinkosauginius kriterijus, kuriuos taikant bus labiau vertinami mažai anglies dioksido išmetantys gamintojai, i) teikti pirmenybę aplinkosauginiams aspektams, kai techniniai ir ekonominiai kriterijai yra visiškai vienodi, ir ii) nustatyti išmetamųjų teršalų ribinę vertę turtui, turinčiam naudos iš specifinės naujiems pajėgumams taikomos sistemos. Aplinkosauginiai kriterijai, tokie kaip šiltnamio efektą sukeliančių dujų lygis, bus nustatyti taisyklėse, o prireikus galės būti pasirinktas aplinkosaugos srityje patraukliausias pasiūlymas. Be to, esamiems įrenginiams bus taikomi galiojantys Europos ir Prancūzijos aplinkosaugos teisės aktai, todėl tokiu atveju gali prireikti investicijų šiems įrenginiams pritaikyti.

(138) Prancūzijos valdžios institucijos įsipareigoja įgyvendinti 2019 m. pajėgumų atrankos priemonę, kad pirmą kartą atrinktų pajėgumų operatoriai galėtų faktiškai dalyvauti 2023 tiekimo metais. Be to, jos įsipareigoja nuo 2019 m. taikyti daugiamečių sutarčių pereinamojo laikotarpio priemonę, suteikiančią galimybę užtikrinti tiekimą 2020–2023 m. laikotarpiu. Pavyzdžiui, tai reikštų, kad ilgametė priemonė, skirta 2023 tiekimo metams, būtų pradėta taikyti 2019 m. kartu su pereinamojo laikotarpio priemone 2020, 2021 ir 2022 tiekimo metams.

Sudėtingumas tiekėjams ilguoju laikotarpiu iš anksto numatyti savo klientų portfelius

(139) Prancūzijos valdžios institucijų vertinimu, reguliarios RTE prognozės turėtų teikti pakankamą pagalbą tiekėjams, kad jie galėtų geriau numatyti galutinį savo pajėgumų prievolių lygį. Institucijos priduria, kad tiekėjai bent pirmaisiais mechanizmo taikymo metais gali nemokamai perbalansuoti savo pajėgumus iki tiekimo metų pabaigos.

(140) Neatsižvelgdamos į tai, kas minėta, siekdamos papildyti šias apsaugos priemones Prancūzijos valdžios institucijos siūlo į pajėgumų plėtojimo mechanizmo taisykles įtraukti nuostatas, susijusias su pagalba alternatyviems tiekėjams apskaičiuojant savo pajėgumų prievolę. Šiuo metu taisyklėse numatyta, kad RTE kiekvienam tiekėjui nurodo prognozuojamą prievolės lygį likus vieniems metams iki tiekimo, o vėliau – galutinį prievolės lygį praėjus dvejiems metams nuo tiekimo metų. Siekdama papildyti šias nuostatas, RTE parengė pagalbos priemonių, kuriomis galima informuoti veikėjus apie jų prievolės lygį iki šių terminų pabaigos. Prancūzija siūlo formaliai nustatyti prievolę RTE padėti tiekėjams apskaičiuoti savo prievolės dydį. Ši pagalba pirmiausia būtų priemonių, kuriomis alternatyvūs tiekėjai galėtų geriau numatyti savo pajėgumų prievolę, suteikimas ir įregistruojant įprastus padalinius: tokiu atveju tiekėjai galėtų pasinaudoti šiomis priemonėmis, siekdami prognozuoti savo prievolės dydį. Tiekėjai taip pat galės naudoti šias priemones to pareikalavę ne tik šiuose pagal taisykles įregistruotuose padaliniuose.

Potencialus skatinamųjų priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti subjektų balansą iki tiekimo metų, trūkumas

(141) Be to, Prancūzijos valdžios institucijos įsipareigojo peržiūrėti perbalansavimo tvarką, kad skatintų pajėgumų operatorius sertifikuoti kuo tiksliau. Kalbant tiksliau, subjektams taikomos perbalansavimo išlaidos apskaičiuojamos remiantis kiekiu, kurį turi perbalansuoti kiekvienas subjektas:

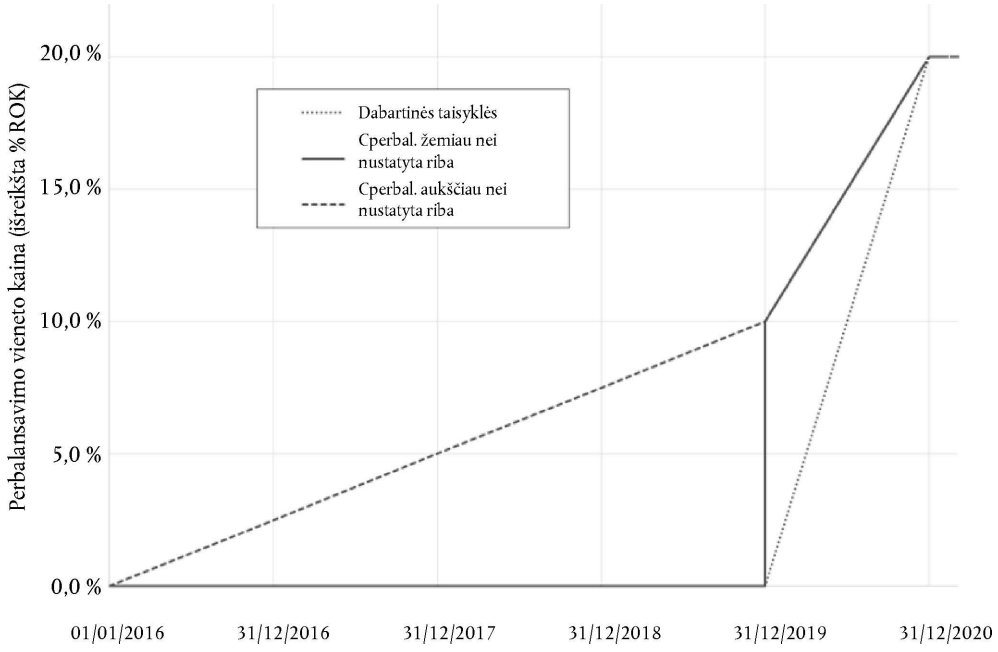
1) kai perbalansavimo suma mažesnė nei 1 GW (absoliutinių verčių suma), perbalansavimas iki tiekimo metų yra nemokamas;

2) kai perbalansavimo suma didesnė nei 1 GW (absoliutinių verčių suma), perbalansavimas iki tiekimo metų yra mokamas.

(142) Perbalansavimo išlaidų didėjimas, atsižvelgiant į konkretų atvejį, iliustruojamas toliau pateiktame 7 paveiksle (2020 tiekimo metams), taikant tokią vieneto kainą, kuri vis didėja artėjant tiekimo metams.

7 paveikslas

2020 m. perbalansavimui nustatytos naujos siūlomos sistemos iliustracija, kai k = 0,2



Šaltinis: 2016 m. rugsėjo 9 d. Prancūzijos valdžios institucijų raštas.

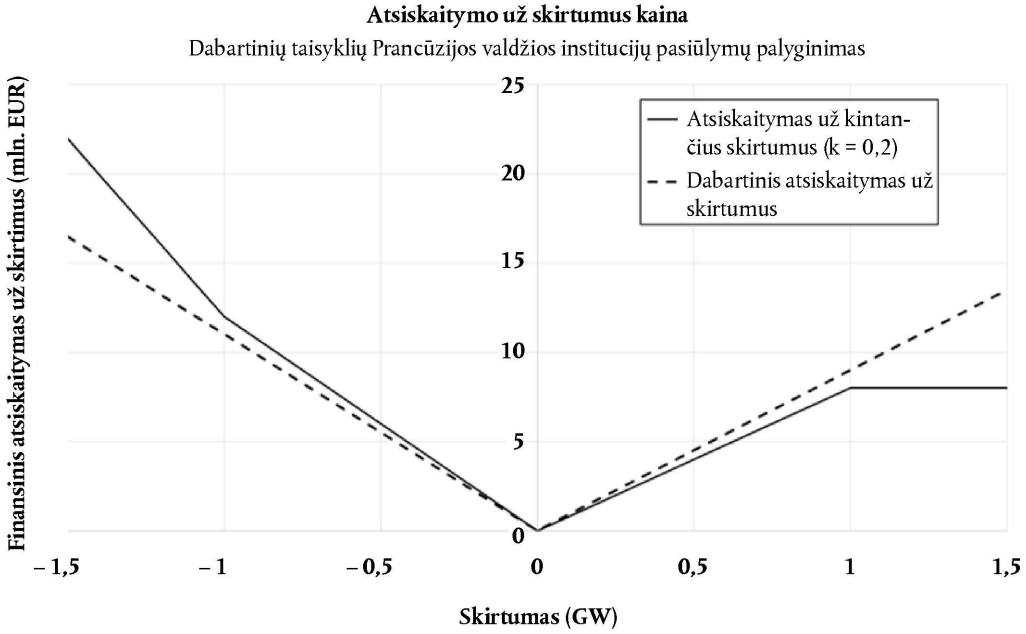
(143) Pajėgumų operatoriai nuo šiol turi užtikrinti savo balansą per trumpą laiką, kuris pagal taisykles nustatomas įvykus svarbiems įvykiams (t. y. tokiems įvykiams, per kuriuos negalima naudotis ištekliais taip, kaip buvo prognozuojama, pvz., izoliavimui, galutiniam uždarymui, avarijai, dėl kurios turimų priemonių sumažėja ilgam laikui, ir t. t.) ([27]).

(144) Prancūzijos valdžios institucijos taip pat siūlo iš dalies pakeisti atsiskaitymo už skirtumus mechanizmą, kad dar labiau atgrasytų rinkos dalyvius kuriuo nors metu nurodyti neigiamus ar teigiamus skirtumus. Kalbant konkrečiau, skatinamasis disbalanso koeficientas „k“ bus padvigubintas (2015 m. sausio 22 d. nutarime jis buvo lygus 0,1, o nuo šiol bus padidintas iki 0,2). Be to, jis dar labiau padidės neigiamam disbalansui, viršijančiam didžiausią 1 GW lygį, ir suteiks mažesnę kompensaciją už teigiamus disbalansus, taip pat viršijančius didžiausią 1 GW lygį (tikslius didžiausius lygius dar turi nustatyti institucijos, remdamosi rinkos reakcija, bet jie jokiu atveju neviršys 1 GW). Šie pakeitimai iliustruoti 8 paveiksle.

([27]) Anksčiau pajėgumų operatoriai turėjo tik prievolę pranešti apie įvykį, dėl kurio atsirasdavo didesnis nei 100 MW skirtumas, palyginti su prognozuojamais turimais ištekliais. Pagrindinis skirtumas yra tas, kad operatoriui teikiant šią deklaraciją nebūtinai buvo atliekamas perbalansavimas (operatorius galėjo palaukti, kad galėtų atlikti savo perbalansavimą, arba jo išvis neatlikti ir išlaikyti nuokrypį). Vienintelis atvejis, kai buvo nustatyta perbalansavimo būtinybė, buvo susijęs su galutiniu uždarymu. Be to, ši nuostata buvo numatyta ne teisės aktuose, o sertifikavimo sutartyje; nuo šiol ji bus įtraukta į teisės aktus (aukštesnio lygio dokumentą).

8 paveikslas

Atsiskaitymo už skirtumus taikant 1 GW didžiausią lygį, kai k = 0,2, pasiūlymo iliustracija



Šaltinis: 2016 m. rugsėjo 9 d. Prancūzijos valdžios institucijų raštas.

Didžiausia atsiskaitymo už skirtumus kainos riba neatspindi CONE

(145) Be to, Prancūzijos valdžios institucijos įsipareigojo palaipsniui didinti reguliuojamą kainą (kuri yra didžiausia skirtumų kaina ir atitinkamai netiesiogiai veikia pajėgumų garantijų kainą) pagal tokį tvarkaraštį:

1) 2017 m. jos ketina taikyti 20 000 EUR/MW reguliuojamą kainą, kad subjektai galėtų įvaldyti rinką su ribota rizika dėl faktinio vėlyvo mechanizmo įgyvendinimo;

2) 2018 ir 2019 m. jos ketina nustatyti 40 000 EUR/MW reguliuojamą kainą;

3) nuo 2020 m. jos nustatys 60 000 EUR/MW reguliuojamą kainą, kad pajėgumų plėtojimo mechanizmas prireikus galėtų sukelti kainos, atitinkančios naujus pajėgumus, signalą rinkoje, kuri tuomet jau turės būti pasiekusi pakankamą išsivystymo lygį.

(146) Be to, Prancūzijos valdžios institucijos įsipareigoja 2021 ir tolesniems tiekimo metams kasmet atnaujinti reguliuojamą kainą, kad ji atitiktų CONE vertę, būtent kombinuotojo ciklo (CCG) arba atvirojo ciklo tipo dujų jėgainės išlaidas, kurias apskaičiuoja reguliuotojo patvirtintas viešojo elektros energijos perdavimo tinklo operatorius. Šis atnaujinimas nebūtinai vyksta taikant išsamią pajėgumų plėtojimo mechanizmo taisyklių peržiūros procedūrą.

(147) Tvarkaraštis suteikia galimybę i) reguliuojamos kainos padidėjimą, jei jis įvyktų, suderinti su daugiamečių sutarčių priemonės įsigaliojimu naujiesiems pajėgumams ir ii) konsultuotis su rinkos dalyviais tiek dėl reguliuojamos kainos padidėjimo, tiek dėl daugiamečių sutarčių priemonės taikymo naujiesiems pajėgumams ([28]).

([28]) Vykdydamos išsamų pajėgumų plėtojimo mechanizmo tyrimą, Europos Komisijos tarnybos ir Prancūzijos valdžios institucijos atliko pirmąsias finansavimo poreikių, susijusių su naujais investicijų projektais, skirtais kombinuotojo ciklo jėgainių projektams finansuoti, analizes (remdamosi Landivizjo savivaldybės projekto finansiniais duomenimis ir įvairia ekonominėje literatūroje pateikta informacija). Šios analizės rodo, jog 60 000 EUR/MW iš pajėgumų gautas pelnas per metus savo dydžiu atitinka naujas investicijas į kombinuotojo ciklo jėgaines, bet norint užtikrinti, kad projektai būtų pelningi, galima svarstyti galimybę padidinti reguliuojamą kainą. Iš tiesų, remiantis esamais finansiniais duomenimis, projektų pelningumą užtikrina tik toks iš pajėgumų gautas pelnas, kuris labai nedaug skiriasi nuo 60 000 EUR/MW per metus. Reikia tęsti būtent šias analizes, siekiant tiksliau nustatyti galimybę padidinti reguliuojamą kainą ir taip užtikrinti, kad reguliuojamos kainos lygis galėtų ir apsaugoti vartotojus, ir nesudaryti kliūčių į elektros rinką patekti naujiems dalyviams.

(148) Papildydama tai, kas minėta ir kas buvo nurodyta sprendime pradėti procedūrą, Komisija, diskutuodama su Prancūzijos institucijomis, nurodė būgštaujanti, kad skirtumas tarp ARENH ir elektros kainos energetikos rinkoje tuo pačiu metu negali būti numanoma didžiausia pajėgumų kainų riba, nes ARENH produkcija apima pajėgumų garantijas.

(149) Prancūzijos valdžios institucijos atsakė, kad:

1) pajėgumų garantijų kiekis, susijęs su ARENH produkcija, yra gana nedidelis, palyginti su visa pajėgumų rinka, todėl jis negali daryti įtakos kitų pajėgumų garantijų kainai, ir

2) dabartinis skirtumas daugmaž lygus 10 EUR/MWh, o tai atitinka 87 600 EUR/MW pajėgumo kainą. Kadangi nustatyta reguliuojama pajėgumo kaina yra atitinkamai 20 000 EUR/MW per metus, 40 000 EUR/MW per metus ir 60 000 EUR/MW per metus 2017 m., 2018–2019 m. ir 2020 m., ARENH šiuo metu nėra konkurencingas produktas ([29]).

(150) Vis dėlto Prancūzijos valdžios institucijos įsipareigoja ateityje vykdydamos rinkos veikimo vertinimą išnagrinėti galimybę sufinansinti ARENH produkcijos pajėgumų dalį ([30]), siekdamos apsaugoti, kad ši produkcija netrikdytų laisvo pajėgumų rinkos kainų formavimosi.

4.3.4. *Kitos Komisijos pretenzijos*

(151) Sprendimo pradėti procedūrą 182 konstatuojamojoje dalyje Komisija buvo nurodžiusi, kad Prancūzija turėtų paaiškinti, kodėl nebuvo atsižvelgta į kai kuriuos mechanizmo pagerinimo pasiūlymus, kuriuos Konkurencijos tarnyba pateikė 2012 m. balandžio 12 d. nuomonėje Nr. 12-A-09.

(152) Prancūzijos valdžios institucijos paaiškino, kad, atsižvelgdamos į siūlomus pakeitimus (t. y. siekį priversti gamintojus deklaruoti numatomus savo gamybos įrenginių išteklius remiantis ankstesniais šių įrenginių išteklių duomenimis ir įgyvendinti realų tarpvalstybinių pajėgumų operatorių dalyvavimą mechanizme), buvo likę tik du Konkurencijos tarnybos pasiūlymai, į kuriuos nebuvo atsižvelgta:

1) numatyti galimybę neskirti sertifikatų (atnaujinamiems) įrenginiams, kuriuos būtina įsigyti, tiek, kiek šių įrenginių pagamintos elektros išpirkimo tarifai jau dengia visas šių įrenginių išlaidas, ir

2) nereikalauti iš pačių alternatyvių tiekėjų padengti kvietimo teikti pereinamojo laikotarpio projektus finansavimo išlaidų.

(153) Dėl pirmo pasiūlymo, į kurį nebuvo atsižvelgta, institucijos paaiškino, jog jos buvo išlaikiusios įrenginių, kuriuos privaloma įsigyti, sertifikavimo prievolę tam, kad būtų išlaikytas visą rinką apimantis pajėgumų plėtojimo mechanizmo pobūdis. Kita vertus, tam, kad būtų išvengta atlygio už įrenginius, kuriuos būtina įsigyti, kaupimosi, buvo nuspręsta, jog įpareigoti pirkėjai turi būti atsakingi už šių įrenginių sertifikavimą ir tapti susijusių pajėgumų garantijų turėtojais, kai pajamos, gautos pardavus pajėgumus, atimamos iš kompensacijos įpareigotiems pirkėjams.

(154) Dėl antro pasiūlymo, į kurį nebuvo atsižvelgta, institucijos paaiškino, kad buvo nuspręsta neskelbti kvietimo teikti pereinamojo laikotarpio projektus; vadinasi, alternatyvūs tiekėjai neprivalo padengti jokių išlaidų. Tačiau jie dengs šios priemonės išlaidas ateityje, nes dabartinė saugumo užtikrinimo priemonė bus panaikinta ir pakeista daugiamečių sutarčių priemone po dekreto pakeitimo.

4.4. **Proporcingumas**

4.4.1. *Suvartojimo pervertinimas*

4.4.1.1. Suinteresuotųjų šalių pastabos

(155) Trečiųjų šalių pastabos šiuo klausimu įtrauktos į pirmesnį 4.3.3.1 skirsnį.

([29]) Maždaug 7 EUR/MWh ARENH rinkos kainos skirtumas reikštų, kad pajėgumo kaina yra lygi maždaug 60 000 EUR/MW per metus, t. y. *Padmin*. Jei ARENH kaina būtų lygi 42 EUR/MWh, energijos kaina turėtų būti bent lygi 35 EUR/MWh, kad ARENH rinkos kainos skirtumas galėtų būti numanoma didžiausia pajėgumo kainos riba. Tačiau, pasak Prancūzijos valdžios institucijų, išankstinės 2019 m. numatomos kainos šių dydžių neatitinka.

([30]) ARENH pajėgumų sufinansinimas reiškia, kad pajėgumo kaina bus nustatoma pagal energinės ARENH produkcijos kainą.

Prancūzijos pastabos

(156) Prancūzijos komentarai šiuo klausimu pateikti 139 konstatuojamojoje dalyje.

(157) Neatsižvelgdamos į šiuos komentarus, institucijos siūlo nustatyti prievolę RTE padėti alternatyviems tiekėjams apskaičiuoti jiems tenkančių pajėgumų prievolę, kaip paaiškinta 140 konstatuojamojoje dalyje.

4.4.2. *Skaidrumo trūkumas nustatant pajėgumų kainą*

4.4.2.1. Suinteresuotųjų šalių pastabos

(158) Didžioji dalis respondentų (13) skundžiasi ne biržos sandorių, ypač grupės vidaus sandorių, matomumo trūkumu, nors daugelis iš jų mano, kad dauguma sandorių turėtų vykti būtent taip. Vienas iš respondentų dar kartą pabrėžė, kad centralizuotas pajėgumų plėtojimo mechanizmas galėtų užkirsti kelią tokioms problemoms.

(159) Rinkoje įsitvirtinusio operatoriaus nuomone, mechanizmas dabartine forma suteikia pakankamai prekybos skaidrumo (įskaitant grupės vidų) garantijų, būtent todėl, kad yra:

1) prievolė tvarkyti atskirą apskaitą pajėgumų garantijų registre (viena paskyra turi būti pajėgumų operatoriams, kita – tiekėjams) ir

2) skaidrumo prievolė CRE atžvilgiu ir jos vykdoma vidinių operacijų stebėsena.

4.4.2.2. Prancūzijos pastabos

(160) Prancūzijos valdžios institucijos taip pat mini rinkoje įsitvirtinusio operatoriaus nurodytas garantijas (jos aprašytos 160 konstatuojamojoje dalyje). Jos taip pat patikslina, kad, atsižvelgiant į būtinybę tiekėjams prisitaikyti prie savo klientų pokyčių, atrodo, jog, be periodiškai rengiamų aukcionų, svarbu išlaikyti nebiržinės prekybos tarp rinkos dalyvių galimybę. Nuolatinės prekybos mechanizmas užtikrintų šį lankstumą ir operacijų bei kainų matomumą, taip pat suteiktų galimybę sušvelninti informacijos asimetriją tarp rinkos dalyvių. Vis dėlto dalyvavimas tokiame mechanizme būtų brangus, ypač gan smulkiems tiekėjams. Todėl Prancūzijos valdžios institucijos siūlo išlaikyti ne biržos sandorius, susietus su reguliuojama rinka, kurioje kiekvieno sandorio kaina būtų skelbiama viešai.

(161) Tačiau jos taip pat siūlo numatyti papildomų garantijų, kad būtų padidintas pajėgumų prekybos skaidrumas ir reprezentatyvumas.

(162) Pagal mechanizmą jau numatyta, kad platformoje, kurią įdiegs „EPEX Spot“, rengiamų aukcionų kainos bus viešos. Kad skaidrumo lygis atitiktų ne biržos sandorių derybų platformos skaidrumo lygį, Prancūzijos valdžios institucijos siūlo visiems subjektams (kurių tapatybė būtų neatskleidžiama) suteikti prieigą prie ne biržos sandorių registro ir taip užtikrinti kiekių bei kainų matomumą ir garantuoti operatorių anonimiškumą. Suinteresuotieji subjektai tuomet galės atsižvelgti į šią informaciją formuodami savo pirkimo ir pardavimo organizuojamuose aukcionuose strategiją.

(163) Be to, aukcionai bus sustiprinti. Prancūzijos valdžios institucijos įsipareigojo padidinti organizuojamų aukcionų likvidumą nustatydamos, kad aukcionų skaičius ketverius metus iki pirmųjų tiekimo metų turės būti 15, t. y. 1 naujas aukcionas TM-4 tiekimo metais, 4 aukcionai TM-3 tiekimo metais, 4 TM-2 tiekimo metais ir galiausiai 6 TM-1 tiekimo metais (pradinėje mechanizmo versijoje Prancūzijos valdžios institucijos buvo numačiusios tik 10 aukcionų, išdėstytų per 3 metus iki tiekimo metų).

(164) Be to, Prancūzijos valdžios institucijos įsipareigoja reglamentavimo sistemoje iš kai kurių pajėgumų operatorių pareikalauti teikti rinkai savo sertifikatus pagal tokią schemą:

1) AL-4: 25 % sertifikuoto pajėgumų lygio;

2) AL-3: didžiausias dydis tarp 25 % sertifikuotų pajėgumų lygio ir 25 % neparduotų pajėgumų sertifikatų skaičiaus;

3) AL-2: didžiausias dydis tarp 25 % sertifikuotų pajėgumų lygio ir 50 % neparduotų pajėgumų sertifikatų skaičiaus;

4) AL-1: didžiausias dydis tarp 25 % sertifikuotų pajėgumų lygio ir 100 % neparduotų pajėgumų sertifikatų skaičiaus.

(165) Ši prievolė bus taikoma sertifikavimo zonų vadovams, kurių turimas pajėgumų kiekis viršys 3 GW ribą.

4.4.3. *Tam tikrų tipų pajėgumų operatorių pašalinimas iš mechanizmo*

(166) Trečiųjų šalių pastabos ir Prancūzijos valdžios institucijų komentarai dėl galimos skirtingų tipų paklausos mažinimo pajėgumų diskriminacijos pateikti 4.3.1 skirsnyje.

(167) Suinteresuotųjų šalių pastabos ir Prancūzijos valdžios institucijų pasiūlymai, kaip užkirsti kelią būtent tarpvalstybinių pajėgumų ir naujų investicijų pašalinimui, aprašyti 4.3.3 skirsnyje.

4.4.4. *EDF įtaka rinkoje*

4.4.4.1. Pajėgumų sulaikymo rizika

Suinteresuotųjų šalių pastabos

(168) Trys ketvirtadaliai subjektų, reagavusių į sprendimą pradėti procedūrą, nurodo būtent tai, kad taikant Prancūzijos mechanizmą kyla pajėgumų sulaikymo rizika.

(169) Viena Prancūzijos pramonės vartotojų asociacija baiminasi, kad EDF yra suinteresuota daryti įtaką orientacinei rinkos kainai (ORK), t. y. ją didinti ir parduoti pajėgumų perteklių po tiekimo metų, nes:

1) tokiu atveju EDF tenkančią nuobaudą, kurią ji sumokės atsiskaitydama už skirtumus, dideliu mastu kompensuos pajamos, gautos dėl palyginti didelės ORK, ir

2) ORK bus naudojama dėl pajėgumų atsirandančias išlaidas įtraukiant į labai didelės dalies vartotojų sąskaitas, taip jiems perkeliant šias išlaidas.

(170) Vienas alternatyvus tiekėjas pažymėjo, jog negana to, kad organizuojami aukcionai tikriausiai nelabai atspindės pagal mechanizmą vykdomą prekybą (tiekėjai turėtų būti skatinami rinktis dvišalius sandorius, kad išvengtų išankstinių momentinių kainų), tai, kad orientacinėje rinkos kainoje nebus atsižvelgta į operacijas tiekimo metais ir po jų, galės dar labiau sumažinti atgrasomąjį atsiskaitymo už skirtumus mechanizmo poveikį ir taip skatinti pajėgumų operatorių vykdomas pajėgumų sulaikymo strategijas.

(171) Kad pajėgumų operatoriai būtų dar labiau skatinami nesulaikyti pajėgumų, šis alternatyvus tiekėjas siūlo tris taisomąsias priemones:

1) peržiūrėti OKR pagrindą;

2) stiprinti atsiskaitymo už skirtumus mechanizmo atgrasomąjį poveikį ir

3) panaikinti saugumo užtikrinimo priemonę (angl. *fall back tender*), nes ji gali skatinti operatorius taikyti sulaikymo strategiją.

(172) Alternatyvių tiekėjų ir gamintojų asociacija AFIEG kritikuoja galimybę perbalansuoti pajėgumus nepatiriant išlaidų iki tiekimo metų: jos nuomone, tai leidžia manipuliuoti turimais branduoliniais ištekliais ir dirbtinai sukurti trūkumą arba perteklių.

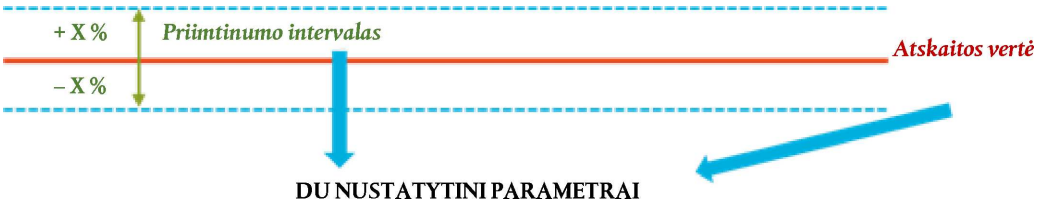
Prancūzijos pastabos

(173) Atsižvelgdamos į šias rinkos dalyvių reakcijas į sprendimą pradėti procedūrą, Prancūzijos valdžios institucijos pareiškė norą pagerinti priemonę, kad būtų kuo labiau sumažinta piktnaudžiavimo įtaka rinkoje rizika.

(174) Pirmiausia jos įsipareigoja priversti pajėgumų operatorius iš anksto tiksliai sertifikuoti visus turimus pajėgumus ir apriboja jų sertifikavimo galimybes intervalu, grindžiamu istorinėmis atskaitos vertėmis (žr. 9 pav.). Bet kokie nuokrypiai nuo šio intervalo turi būti pagrindžiami RTE ir reguliuotojui.

9 paveikslas

Sertifikavimo intervalo iliustracija



Šaltinis: 2016 m. rugsėjo 9 d. Prancūzijos valdžios institucijų raštas.

(175) Be to, Prancūzijos valdžios institucijos įsipareigojo peržiūrėti perbalansavimo tvarką, kad skatintų pajėgumų operatorius sertifikuoti kuo tiksliau. Jos siūlo, kad už bet kokį reikšmingą kauptinį perbalansavimą (viršijantį didžiausią 1 GW lygį; tikslų didžiausią lygį turi nustatyti institucijos, remdamosi rinkos reakcija, bet jis bet kuriuo atveju neviršys 1 GW) iki tiekimo metų būtų taikoma sankcija. Sankcija, kuria siekiama atgrasyti pajėgumų operatorius sertifikuoti mažiau arba daugiau pajėgumų, palaipsniui didėja iki atsiskaitymo už skirtumus momento. Pajėgumų operatoriai taip pat turi atlikti perbalansavimą, kai tik sužino apie įvykį, dėl kurio jų numatyti turimi ištekliai taptų nepanaudojami (izoliavimą, galutinį uždarymą, avariją, dėl kurios turimų priemonių sumažėja ilgam laikui, ir t. t.).

(176) Institucijos taip pat siūlo iš dalies keisti atsiskaitymo už skirtumus mechanizmą, kad dar labiau atgrasytų rinkos dalyvius kuriuo nors metu nurodyti neigiamus ar teigiamus skirtumus. Kalbant konkrečiau, skatinamasis disbalanso koeficientas „k“ bus padvigubintas. Be to, jis dar labiau padidės neigiamam disbalansui, viršijančiam didžiausią 1 GW lygį, ir lems mažesnę kompensaciją už teigiamus disbalansus, taip pat viršijančius didžiausią 1 GW lygį (tikslius didžiausius lygius dar turi nustatyti institucijos, remdamosi rinkos reakcija, bet jie neviršys 1 GW).

(177) Atsakydamos į vieno alternatyvaus tiekėjo pretenziją, kurioje teigiama, kad saugumo užtikrinimo priemonė gali skatinti operatorius taikyti sulaikymo strategiją, Prancūzijos valdžios institucijos patvirtino, kad ši saugumo užtikrinimo priemonė galėtų būti panaikinta ir pakeista daugiamečių sutarčių priemone (aprašyta šio dokumento 131–138 konstatuojamosiose dalyse).

(178) Galiausiai, kaip paaiškinta šio dokumento 146–147 konstatuojamosiose dalyse, Prancūzijos valdžios institucijos siūlo padidinti didžiausią taikomos kompensacijos už kainų skirtumus kiekį kilus didelei energijos tiekimo saugumo grėsmei (t. y. kai bendras neigiamas disbalansas yra didesnis nei 2 GW). Siūloma, kad šis didžiausias dydis (reguliuojama kaina arba *Padmin*) būtų laipsniškai didinamas nuo 20 000 EUR/MW 2017 m. iki 40 000 EUR/MW 2018 ir 2019 m. ir galiausiai iki 60 000 EUR/MW 2020 m. Nuo 2021 tiekimo metų Prancūzijos valdžios institucijos kasmet atnaujins reguliuojamą kainą, kad ji atitiktų naujo rinkos dalyvio išlaidų (CONE) vertę, būtent kombinuotojo ciklo (CCG) arba atvirojo ciklo tipo dujų jėgainės išlaidas, kurias apskaičiuoja reguliuotojo patvirtintas viešojo elektros energijos perdavimo tinklo operatorius.

4.4.5. *Garantijų sulaikymo rizika*

4.4.5.1. Suinteresuotųjų šalių pastabos

(179) Keturi respondentai ypač baiminasi pajėgumų garantijų sulaikymo rizikos arba bet kuriuo atveju likvidumo trūkumo garantijų rinkoje.

(180) Alternatyvių tiekėjų ir gamintojų asociacija AFIEG pažymi, jog mechanizmo, pagal kurį rinkos dalyviai, po tiekimo metų (bet iki atsiskaitymo už skirtumus) turintys garantijų perviršį, privalo jį parduoti aukcione, neužteks tam, kad būtų užkirstas kelias garantijų sulaikymui *iki* tiekimo metų (laikotarpio, į kurį atsižvelgiama nustatant OKR).

(181) Be pasiūlymų didinti balanso išlaikymo iki tiekimo metų skatinamąsias priemones (peržiūrėti OKR pagrindą ir didinti atsiskaitymo už skirtumus mechanizmo atgrasomąjį poveikį), respondentai siūlo dvi prieigos prie pajėgumų garantijų pagerinimo priemones:

1) priversti EDF kaip nors parduoti savo garantijas (pvz., pagal garantijų perleidimo programą, jai suteikiant rinkos formuotojo vaidmenį) arba

2) pagerinti ARENH produkciją: a) nustatant pajėgumų ARENH. Šiuo tikslu ARENH turi būti padalijamas į dvi produkcijos dalis: pajėgumų produkciją ir energijos produkciją; kiekvienas tiekėjas galėtų laisvai patvirtinti kurią nors vieną produkciją arba abi produkcijas tuo pačiu metu; ir (arba) b) peržiūros metu padidinant su energijos produkcija susietus ARENH pajėgumus (1,15 garantijos už ARENH vieną MW). Šiuo požiūriu Prancūzijos valdžios institucijos pabrėžė, kad tiekėjai privalo skelbti visų savo vidinius poreikius viršijančių garantijų viešąjį pirkimą. Jų nuomone, tai turėtų suteikti galimybę išvengti galimo pajėgumų sulaikymo. Be to, dalis rinkoje įsitvirtinusio operatoriaus turimų pajėgumų garantijų būtų automatiškai perleista alternatyviems tiekėjams per ARENH, o reguliuotojas ir toliau vykdytų potencialaus piktnaudžiavimo įtaka rinkoje stebėseną.

4.4.5.2. Prancūzijos pastabos

(182) Atsižvelgdamos į nuogąstavimus, Prancūzijos valdžios institucijos įsipareigojo peržiūrėti mechanizmą ir pakoreguoti taip, kad pajėgumų operatoriai būtų priversti siūlyti tam tikrus mažiausius garantijų kiekius per kiekvieną iki tiekimo metų organizuojamą aukciono seansą, kaip paaiškinta 165 ir 166 konstatuojamosiose dalyse. Be to, bus organizuojama ir papildomų aukcionų, kaip paaiškinta 164 konstatuojamojoje dalyje.

4.4.6. *Dominuojančio rinkoje įsitvirtinusio operatoriaus vykdomo kainų skirtumo mažinimo rizika*

4.4.6.1. Suinteresuotųjų šalių pastabos

(183) Remdamiesi 2012 m. Konkurencijos tarnybos pateikta nuomone, du respondentai baiminasi kryžminių rinkoje įsitvirtinusio operatoriaus gamybos padalinio ir prekybos padalinio subsidijų (t. y. kad pajėgumų garantijos bus parduodamos konkurentams už didesnę kainą nei vidinio perleidimo tarp gamybos padalinio ir prekybos padalinio perdavimo kaina ir dėl to iš elektros tiekimo rinkos bus išstumti konkurentai). Šios kryžminės subsidijos, pasak jų, galėtų sukelti kainų skirtumo mažinimą alternatyviam tiekėjui, neturinčiam gamybinio turto, nes jis būtų priverstas garantijas įsigyti rinkoje, kad galėtų įvykdyti savo pajėgumų įsipareigojimus.

4.4.6.2. Prancūzijos pastabos

(184) Dėl galimybės šalinti konkurentus manipuliuojant kainomis (mažinant pajamų maržą arba kainų skirtumą agresyvia kainodara) Prancūzijos valdžios institucijos priminė, kad tokį antikonkurencinį elgesį jau kontroliuoja ir už jį sankcijas skiria Konkurencijos tarnyba.

(185) Tačiau kad būtų lengviau nustatyti tokią praktiką, valdžios institucijos sugriežtins taisykles ir privers vertikaliai integruotus subjektus pranešti Energetikos reguliavimo komisijai apie metodus, kuriuos jie taiko nustatydami pajėgumų garantijų kainą savo pasiūlymuose.

(186) Taisyklėse jos taip pat aiškiau nurodys reikalavimą vertikaliai integruotiems subjektams deklaruoti bet kokio vidinio sandorio, susijusio su pajėgumų garantijomis, kainą. Taip bus ištaisytas teisės aktų trūkumas, dėl kurio garantijas galima perduoti nemokamai.

(187) Galiausiai Prancūzijos valdžios institucijos įsipareigojo suteikti rinkos dalyviams visišką prieigą prie pajėgumų garantijų registro, kuriame bus registruojami ne biržos sandoriai užtikrinant kiekvieno sandorio operatorių anonimiškumą.

4.5. **Neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai prevencija**

4.5.1. *Kliūtys patekti į rinką naujiems gamybos pajėgumų operatoriams*

(188) Trečiųjų šalių pastabos, Prancūzijos valdžios institucijų komentarai ir nurodyti taisomieji veiksmai dėl naujų gamybos pajėgumų operatorių dalyvavimo Prancūzijos pajėgumų plėtojimo mechanizme nagrinėjami 4.3.3 skirsnyje.

(189) Savo atsakyme į 2015 m. gruodžio 17 d. sprendimą pradėti procedūrą Prancūzijos valdžios institucijos nurodė, jog pasiūlytas mechanizmas skirtas labiau ne tam, kad gausiai pritrauktų naujų investicijų ir taip padidintų visą gamybos pajėgumą, o greičiau tam, kad būtų užtikrinti turimi pajėgumai, pvz., per žiemos šalčius.

(190) Vis dėlto Prancūzijos valdžios institucijos pripažino, kad mechanizmui naudinga leisti naujiems gamybos pajėgumams konkuruoti su esamais gamybos pajėgumais, taip pat kad yra būtinybė nustatyti stabilesnę sistemą, kuri palengvintų šią konkurenciją naujiems rinkos dalyviams. Šiai problemai spręsti pateikti du nauji pasiūlymai:

1) kaip aprašyta 146–148 konstatuojamosiose dalyse, progresyvus reguliuojamos kainos padidinimas nuo 20 000 EUR/MW 2017 tiekimo metais iki 40 000 EUR/MW 2018 ir 2019 tiekimo metais ir galiausiai iki 60 000 EUR/MW 2020 tiekimo metais. Nuo 2021 tiekimo metų (AL) institucijos kasmet peržiūrės reguliuojamą kainą, kad ji atitiktų naujo rinkos dalyvio išlaidų (CONE) vertę, būtent kombinuotojo ciklo (CCG) arba atvirojo ciklo tipo dujų jėgainės išlaidas, kurias apskaičiuoja reguliuotojo patvirtintas viešojo elektros energijos perdavimo tinklo operatorius; ir

2) bus nustatyta daugiamečių sandorių dėl kainų skirtumų (CFD), skirtų būtent naujiems gamybos pajėgumams, tvarka, kaip aprašyta 131–138 konstatuojamosiose dalyse.

4.5.2. *Numanomo paklausos mažinimo ir realaus paklausos mažinimo diskriminacija*

(191) Trečiųjų šalių pastabos ir Prancūzijos valdžios institucijų komentarai dėl šio punkto minėti ir išnagrinėti 4.3.1 skirsnyje.

4.5.3. *Realus užsienio pajėgumų operatorių dalyvavimas*

(192) Trečiųjų šalių pastabos ir Prancūzijos valdžios institucijų komentarai bei nurodyti taisomieji veiksmai dėl realaus užsienio pajėgumų operatorių dalyvavimo nagrinėjami 4.3.2 skirsnyje.

(193) Kaip nurodyta 119–125 konstatuojamosiose dalyse, Prancūzijos valdžios institucijos, atsakydamos į Komisijos ir trečiųjų šalių nuogąstavimus, pasiūlė mišrų modelį, kuriame numatyta skirti jungiamųjų linijų bilietus, kas galutinai suteiktų galimybę dalyvauti su Prancūzija besiribojančių valstybių narių gamybos ir paklausos mažinimo pajėgumų operatoriams. Jos laikosi nuomonės, kad šis būdas atitinka pagrindinius principus, nurodytus tarnybų darbinio dokumento, pridėto prie Europos Komisijos pajėgumų mechanizmų sektoriaus tyrimo, 2 priede.

4.5.4. *Informacijos asimetrija tarp rinkoje įsitvirtinusio operatoriaus ir jo esamų bei potencialių konkurentų*

4.5.4.1. Sudėtingumas tiekėjams ilguoju laikotarpiu iš anksto numatyti savo klientų portfelius

Suinteresuotųjų šalių pastabos

(194) Trečiųjų šalių pastabos šiuo klausimu įtrauktos į pirmesnį 4.3.3.1 skirsnį.

Prancūzijos pastabos

(195) Prancūzijos komentarai šiuo klausimu pateikti 139 konstatuojamojoje dalyje.

(196) Kaip paaiškinta 140 konstatuojamojoje dalyje, paskutinis Prancūzijos valdžios institucijų pasiūlymas yra padėti tiekėjams geriau įvertinti savo klientų būsimus portfelius ir šią pagalbą aiškiai įvardyti taisyklėse.

4.5.4.2. Skaidrumo trūkumas nustatant pajėgumų kainą

Suinteresuotųjų šalių pastabos

(197) Trečiųjų šalių pastabos šiuo klausimu įtrauktos į 159 ir 160 konstatuojamąsias dalis.

Prancūzijos pastabos

(198) Kaip paaiškinta 4.4.2 skirsnyje, paskutinis pasiūlymas šiuo klausimu yra tiekėjams suteikti lankstumo leidžiant ne biržos sandorius ir kartu užtikrinti likvidumą organizuotų mainų platformoje ir nebiržinės prekybos skaidrumą.

5. PRIEMONĖS ĮVERTINIMAS

5.1. Valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį

(199) Sprendimo pradėti procedūrą 143 konstatuojamojoje dalyje Komisija jau buvo padariusi išvadą, kad mechanizmas yra valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.

5.1.1. *Priskyrimas valstybei ir finansavimas iš valstybės lėšų*

(200) Dėl teiginio, kad pagal Prancūzijos pajėgumų plėtojimo mechanizmą teikiamos valstybės lėšos, galima pažymėti, kad Prancūzijos valdžios institucijos pajėgumų garantijas pajėgumų operatoriams teikia nemokamai. Kartu jos sukuria šių garantijų rinką ir nustato elektros energijos tiekėjams kvotos prievolę, susiedamos šias kvotas su tiekėjų klientų paklausos piku. Taigi jos sukuria sertifikatų paklausą ir ją atitinkančią vertę. Be to, užuot pardavusi sertifikatus pajėgumų operatoriams ar juos pateikusi aukcionui, valstybė jiems skiria juos nemokamai ir taip atsisako viešųjų išteklių.

(201) Nei Prancūzijos valdžios institucijos, nei trečiosios šalys nepateikė argumentų, dėl kurių būtų galima abejoti šia išvada.

(202) Kita vertus, Komisija per tą laiką priėmė dar vieną sprendimą, kuriame subsidijų, teikiamų kaip sertifikatai atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos įrenginiams, sistema palaikyta valstybės pagalba ([31]). Pažymėtina, kad šiuo atveju žaliesiems sertifikatams nebuvo užtikrinta jokia mažiausia kaina.

(203) Be to, neteisinga šiuo atveju atskirti Rumunijos žaliuosius sertifikatus argumentuojant, kad taikant Prancūzijos mechanizmą tiekėjai turėtų pasirinkimą perkelti arba neperkelti pajėgumų garantijų įsigijimo išlaidų vartotojams. Iš tiesų į reguliuojamus pardavimo tarifus turi būti įtraukta pajėgumų garantijų kaina pagal 2015 m. gruodžio 30 d. Dekreto Nr. 2015-1823 dėl Energetikos kodekso reglamentuojamosios dalies kodifikavimo R. 337-19 straipsnį. Be to, Prancūzijos valdžios institucijos laikosi nuomonės, jog rinkos kaina (OKR, naudojama atsiskaitymams už skirtumus) turi būti vidutinė pagal įvairius organizuojamus aukcionus nustatyta kaina (todėl ją nustatant negali būti atsižvelgta į ne biržos sandorius) būtent tam, kad būtų užtikrinamas OKR atkuriamumas. OKR atkuriamumas yra galimybė atkurti OKR tiekėjų pardavimo sutartyse su jų klientais. Pasak Prancūzijos valdžios institucijų, šio aspekto siekia didžioji dalis subjektų. Šią aplinkybę patvirtina tai, kad didelė dalis tiekėjų (gal net visi) pajėgumų garantijų įsigijimo išlaidas įtrauks į savo klientams skirtas sąskaitas.

(204) Be to, pagal tokį pajėgumų plėtojimo mechanizmą, kokį sukūrė Prancūzijos valdžios institucijos, buvo numatyta blokavimo priemonė – viešojo pirkimo procedūra, kuria valdžios institucijos naudojosi kaip atsitraukimo galimybe, skirta tiems atvejams, kai, prireikus naujų pajėgumų, pajėgumų rinka neskatintų jų kūrimo. Ši tiesioginės valstybės intervencijos rinkoje galimybė dar labiau patvirtina, kad pajėgumų plėtojimo mechanizmas yra valstybės pagalba.

(205) Be to, kai kurie Prancūzijos padaryti pajėgumų plėtojimo mechanizmo pakeitimai po to, kai suinteresuotieji asmenys pateikė pastabų dėl sprendime pradėti procedūrą Komisijos pareikštų abejonių, patys savaime laikytini valstybės pagalba. Tai yra daugiametės sutartys, kuriomis valstybė 7 metų laikotarpiu garantuoja užtikrintą iš pajėgumų gaunamą pelną jų gavėjams. Valstybė šiame mechanizme atlieka esminį vaidmenį: ji įpareigoja RTE sudaryti sutartis su naujų pajėgumų, jei tik jie konkurencingi, turėtojais, o būtent dėl šių sutarčių naujųjų pajėgumų operatoriai 7 metus užtikrintai gaus fiksuotą pajėgumų kainą.

([31]) SA.37345 (2015/NN) – *Polish certificates of origin system to support renewables and reduction of burdens arising from the renewables certificate obligation for energy intensive users.*

5.1.2. *Atrankusis pranašumas*

(206) Dėl EDF ir daugiausia Prancūzijoje didmeninės prekybos srityje veiklą vykdančios bendrovės pateikto argumento, jog mechanizmas yra viešųjų paslaugų įsipareigojimas, nes atlygis už pajėgumus yra atlygis už pajėgumų operatorių suteiktą paslaugą, Komisija pareiškė, kad šis argumentas jau buvo nagrinėtas sprendime pradėti procedūrą. Komisija dar kartą pažymi, kad paslauga negali būti teikiama ar vertinama rinkoje. Iš tiesų, Prancūzijos valdžios institucijos privalėjo sukurti rinką, įvairiems elektros rinkos dalyviams nustatydama turimų išteklių ir pajėgumų garantijų sulaikymo prievoles, kad turimi ištekliai būtų įvertinti. Dėl to, kad buvo įsteigta ši pajėgumų rinka, pajėgumų operatoriai gaus lėšų, kurių jie kitaip nebūtų gavę, todėl turės pranašumą, kurio nebūtų buvę, jei institucijos nebūtų sukūrusios šios rinkos.

(207) Be to, EDF ir dar vienos vertikaliai integruotos elektros tiekimo bendrovės argumentas, kad pajėgumų plėtojimo mechanizmas nesuteikia operatoriams jokio atrankiojo pranašumo pajėgumų, nes visi mechanizmo subjektai faktiškai ir teisiškai yra identiškoje padėtyje ir traktuojami visiškai vienodai, jau išnagrinėtas minėtame sprendime pradėti procedūrą. Komisija dar kartą pažymi, kad pranašumas yra atrankusis, nes pagal mechanizmą pagalba numatyta pajėgumų operatoriams, o ne kitiems ekonomikos sektoriams.

(208) Kadangi Prancūzija nepateikė naujų argumentų, Komisija laikosi sprendime pradėti procedūrą (į kurį pateikta nuoroda šiame sprendime) savo pateikto vertinimo ir išvadų, kad pajėgumų operatoriams mechanizmas suteikia atrankųjį pranašumą.

5.1.3. *Poveikis konkurencijai ir valstybių narių tarpusavio prekybai*

(209) Prancūzijos valdžios institucijos pakartojo savo argumentą, kad pajėgumų plėtojimo mechanizmas neturės poveikio elektros rinkai, į kurį Komisija atsižvelgė savo sprendime pradėti procedūrą. Verta priminti, kad Komisija buvo nustačiusi, jog mechanizmas turėjo potencialą daryti įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai ir iškreipti konkurenciją, nes Prancūzijos pajėgumų operatoriai įgytų pranašumą, kurio negalėtų įgyti jų užsienio konkurentai, nes jie neturi teisės dalyvauti Prancūzijos pajėgumų rinkoje.

(210) Pažymėtina, jog Prancūzijos pasiūlyti taisomieji veiksmai yra būtent realus šių tarpvalstybinių pajėgumų operatorių dalyvavimas Prancūzijos mechanizme. Tačiau jis apsiriboja naudingos jungiamosios linijos tarp Prancūzijos ir su ja besiribojančių šalių pajėgumais (t. y. pritaikius klasifikacijos sumažinimo koeficientus). Be to, negarantuojama, kad šie tarpvalstybinių pajėgumų operatoriai už suteiktą paslaugą gaus tokį patį atlygį kaip ir Prancūzijos pajėgumų operatoriai dėl papildomų išlaidų, tenkančių dalyvaujant Prancūzijos mechanizme, susijusiame su jungiamosios linijos bilietų gavimu ir išpirkimu.

(211) Todėl Komisijos sprendime pradėti procedūrą (į kurį teikiama nuoroda šiame sprendime) pateiktas įvertinimas ir išvada, kad pranašumas, Prancūzijos pajėgumų operatoriams suteikiamas kaip atlygis už pajėgumus, gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą ir iškreipti konkurenciją, pasitvirtino.

5.1.4. *Išvada dėl valstybės pagalbos buvimo*

(212) Dėl minėtų priežasčių Komisija laikosi nuomonės, kad Prancūzijos pajėgumų plėtojimo mechanizmas yra valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.

5.2. **Pagalbos teisėtumas**

(213) 2015 m. balandžio 1 d. pradėjusios sertifikuoti pirmuosius pajėgumų tiekėjus Prancūzijos valdžios institucijos pradėjo nematerialiojo turto perleidimą gavėjams. Todėl Komisija mano, kad Prancūzijos valdžios institucijos pradėjo įgyvendinti pagalbos priemonę, kaip apibrėžta SESV 108 straipsnio 3 dalyje.

(214) Be to, Prancūzijos valdžios institucijos dėl sprendimo pradėti procedūrą nesustabdė galimų pajėgumų garantijų sandorių.

(215) Kadangi Komisija nebuvo priėmusi galutinio sprendimo dėl priemonės iki dienos, kurią Prancūzijos valdžios institucijos pradėjo įgyvendinti mechanizmą, Prancūzija pažeidė įsipareigojimą, jai tenkantį pagal SESV 108 straipsnio 3 dalį.

5.3. **Suderinamumas su vidaus rinka**

(216) Norėdama įvertinti, ar pagalba gali būti laikoma suderinama su vidaus rinka, Komisija paprastai vertina, ar pagalba yra sudaryta taip, kad jos teigiamas poveikis, susijęs su bendrojo intereso tikslo įgyvendinimu, viršytų potencialų neigiamą poveikį prekybai ir konkurencijai.

(217) Pagrindinis šios priemonės tikslas yra elektros tiekimo saugumas. Todėl Komisija išnagrinėjo priemonę remdamasi 2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairių (toliau – AEPG) 3.9 skirsniu, susijusiu su energijos gamybos pakankamumu.

(218) Komisijos analizė šiame sprendime apsiribos tik tais dalykais, dėl kurių sprendime pradėti procedūrą Komisija išreiškė abejonių.

5.3.1. *Bendros svarbos tikslas ir būtinybė*

5.3.1.1. Dėl tiekimo saugumo

(219) Kaip aiškinama sprendimo pradėti procedūrą 149 konstatuojamojoje dalyje, Prancūzija paaiškino, kad jau kelerius metus Prancūzijos elektros paklausos pikas vis didėja (nuo 79 590 MW 2001 m. iki 102 100 MW 2012 m.), nors vidutinė elektros paklausa išliko stabili. Tai daugiausia lemia Prancūzijos elektros sistemos šiluminis jautrumas, nes gyvenamuosiuose ir komerciniuose pastatuose dažnai naudojamas elektrinis šildymas.

(220) Be to, pasak Prancūzijos, pastaraisiais metais dėl tam tikrų priežasčių tapo mažiau konkurencingi pažangieji gamybos įrenginiai (paprastai dujų jėgainės) (žr. 45 konstatuojamąją dalį). Nepaisant to, šios jėgainės, ypač pažangiosios, yra būtinos, kad būtų galima užtikrinti elektros tiekimą per ypač didelio elektros suvartojimo pikus, aprašytus 5.3.1.1 skirsnyje. Vis dėlto, kadangi minėti pikai pasitaiko retai ir yra neprognozuojami, rinkos dalyviai nelinkę investuoti į naujus gamybos pajėgumus.

(221) Todėl, kaip rodo 105 konstatuojamojoje dalyje pateikti RTE skaičiavimai, Prancūzijos vidutiniškai 3 valandų per metus nepakankamumo kriterijus gali būti nepasiektas kilus šalčiams (Prancūzijoje kartą per 10 metų).

(222) Prancūzija, remdamasi sprendimo pradėti procedūrą 154 konstatuojamąja dalimi, įrodė, kad RTE tinkamumo tyrimai buvo naujesni ir išsamesni nei senieji ENTSO-E deterministiniai tyrimai. Juose, pvz., atsižvelgta į kai kurių esamų elektrinių blogą padėtį ir riziką, kad jos gali užsidaryti (mažo šiluminės energijos suvartojimo scenarijus; žr. 3 pav.). Dėl šių priežasčių gali būti skirtumų tarp senesnių RTE tinkamumo tyrimų ir tyrimų, kuriuos atliko ENTSO-E.

(223) Be to, šiuo klausimu Prancūzija atsižvelgė į 2016 m. ENTSO-E paskelbtos ataskaitos *Mid-Term Adequacy Forecast* – pirmosios versijos, grindžiamos tikimybių metodologija, išvadas (žr. 100 konstatuojamąją dalį). 2020 m. atskaitos atveju Prancūzijos nepakankamumo tikimybė yra truputį mažesnė nei valdžios institucijų nustatytas tiekimo saugumo tikslas. Tačiau tai nenustatyta su GRARE atliktame tyrime, kuris buvo grindžiamas didžiausiu skaičiumi Monte Karlo modeliavimų (2 100). Jame įvertinta, kad nepakankamumo tikimybė Prancūzijoje yra nuo 5 iki 20 valandų (P95). Be to, pažymėtina, kad visi atlikti tyrimai dėl 2020 m. grindžiami šiomis prielaidomis: i) visiškais izoliuotų jėgainių turimais ištekliais, kas, pasak ENTSO-E, yra optimistinė prielaida, ir tuo, kad ii) Prancūzijos pajėgumų plėtojimo mechanizmas veiks 2017–2020 m. Iš to galima daryti išvadą, kad naujausi ENTSO-E tyrimai neprieštarauja Prancūzijos valdžios institucijų išvadoms, jog mechanizmas yra būtinas, ir net jas patvirtina.

(224) RTE tyrimuose taip pat atsižvelgta į naujausius suvartojimo duomenis, vadinasi, į alternatyvių priemonių, skirtų paklausos mažinimo pajėgumams padidinti (kurių pareikalavo Komisija sprendimo pradėti procedūrą 163 konstatuojamojoje dalyje), poveikį. Tačiau jos aiškiai įrodo, kad Prancūzijoje apibrėžtas didžiausias nepakankamumo lygis paskesniais metais, nesant valstybės intervencijos, gali būti viršytas.

(225) Tai, kad yra būtinybė (ir skubus poreikis) Prancūzijoje nustatyti pajėgumų plėtojimo mechanizmą, patvirtina dauguma suinteresuotųjų subjektų. Kai kurie iš jų pateikė savo finansinius planus, taip norėdami įrodyti lėšų trūkumo problemą Prancūzijoje, priešingai nei 2012 m. nuomonėje vertino Konkurencijos tarnyba (nuomonė paminėta sprendimo pradėti procedūrą 158 konstatuojamojoje dalyje).

(226) RTE energijos gamybos pakankamumo analizė jos 2015 m. balanso prognozėje tikrai buvo optimistiškesnė nei 2014 m. (metais, kuriais buvo įgyvendintas pajėgumų plėtojimo mechanizmas), bet Prancūzija paaiškino, kad šis pagerėjimas aiškintinas signalu, kuris buvo duotas įsteigus mechanizmą (įgyvendinus mechanizmą buvo atsisakyta ketinimo uždaryti kai kurias jėgaines).

(227) Be to, Prancūzija neprieštarauja, kad šiuo metu Prancūzijoje pajėgumai yra viršijami, tačiau tai nereiškia, jog tiekimo saugumui nekils pavojaus ateinančiais metais, ypač tuo atveju, jei didelė nuostolingų gamybos jėgainių dalis būtų priversta užsidaryti. RTE tyrimai patvirtina, kad yra lėšų trūkumo problema, ir nurodo, jog jėgainių užsidarymo rizika yra reali; tai taip pat buvo išdėstyta 43, 44 ir 46 konstatuojamosiose dalyse.

5.3.1.2. Dėl Komisijos pareikštų pretenzijų

(228) Nagrinėjant pasiūlymą taikyti pagal sezonus, savaitės dienas ir (arba) paros laiką diferencijuotas tinklų naudojimo kainas, Prancūzija patvirtino, kad TURPE jau yra taikomas pagal paros ir metų laiką.

(229) Be to, Prancūzija pakankamai išsamiai paaiškino klasifikacijos sumažinimo koeficientus, taikomus atnaujinančiosios energijos šaltiniams, kaip sprendimo pradėti procedūrą 153 konstatuojamojoje dalyje reikalavo Komisija. Jos gana optimistiškai vertina atsinaujinančiųjų energijos išteklių indėlį į tiekimo saugumą, todėl nebesibaimina dėl to, kad turimi pajėgumai bus įvertinti nepakankamai. Be kuriuo atveju atsinaujinantiesiems energijos ištekliams galės būti taikoma bendroji tvarka, grindžiama kontroliuojamu savarankišku sertifikavimu.

5.3.1.3. Išvada dėl bendrojo intereso tikslo ir priemonės būtinybės

(230) Dėl šių priežasčių Komisija mano, kad mechanizmas, kuriuo siekiama bendrojo intereso tikslo užtikrinti energijos tiekimo saugumą, Prancūzijoje yra reikalingas. Be to, jis neprieštarauja AEPG nustatytam tikslui palaipsniui panaikinti aplinkosaugai žalingas subsidijas, pvz., palengvinant paklausos valdymą (232), padidinant jungiamųjų linijų pajėgumus (194), į mechanizmą įtraukiant atsinaujinančiųjų išteklių energijos indėlį (230) ir teikiant pirmenybę mažai anglies dioksido išmetantiems gamintojams (137).

5.3.2. *Pagalbos priemonės tinkamumas*

5.3.2.1. Įvairių paklausos mažinimo pajėgumų tipų diskriminacija

(231) Prancūzija neprieštarauja skirtingam požiūriui į vadinamuosius realius ir numanomus paklausos mažinimo pajėgumus. Priešingai, ji mano, jog skirtingos sąlygos reikalingos būtent tam, kad mechanizme galėtų vienodai dalyvauti abiejų tipų pajėgumų operatoriai. Prancūzija turėjo rasti tinkamą balansą tarp abiejų pajėgumų tipų panaudojimo ir turimų išteklių prievolių, neapribodama jų operatorių galimybių dalyvauti pajėgumų plėtojimo mechanizme.

(232) Pritardama Prancūzijai, Komisija pirmiausia mano, jog logiška, kad dienų (PP1) skaičius, taikomas numanomai paklausos mažinimo prievolei, yra mažesnis nei dienų, kuriomis savo pajėgumus turi galėti panaudoti realaus paklausos mažinimo operatorius, skaičius, nes kompensacija už numanomą paklausos mažinimo pajėgumą yra didesnė (panaudojimas, palyginti su turimais ištekliais).

(233) Komisija pritaria, jog reikėtų susikoncentruoti ties PP2 valandų skaičiumi, kad iš mechanizmo nebūtų pašalinti realūs pajėgumai arba kad šių pajėgumų operatorių dalyvavimas nebūtų apribotas daugiau, nei reikia.

(234) Kaip paaiškinta 111–115 konstatuojamosiose dalyse, RTE atliko išsamų tyrimą siekdama apskaičiuoti PP1 ir PP2 valandų skaičių, kad pagrįstų šį dydį poveikiu, kurį galėtų turėti paklausos mažinimo pajėgumai, ir nustatytų nepakankamumo mastą. Paaiškėjo, kad 94 % gedimo nepakankamumo valandų galėtų būti įtraukta į 100 valandų intensyviausio suvartojimo per metus (todėl PP1 laikotarpis atitinka 100–150 valandų intensyviausio suvartojimo), o 99 % nepakankamumo valandų patektų į 300 intensyviausio suvartojimo valandų (todėl PP2 padengia nuo 100 iki 300 intensyviausio suvartojimo valandų ([32])).

(235) Be to, kai kurių trečiųjų šalių argumentas, kad realūs paklausos mažinimo pajėgumai gali būti panaudojami tik šalčių laikotarpiu (t. y. kartą per dešimt metų), mūsų nuomone, nėra pagrįstas, nes visi pajėgumai bus faktiškai panaudojami bent kartą per tiekimo metus kontrolinio bandymo sumetimais.

(236) Todėl Komisija mano, kad Prancūzija rado tinkamą balansą tarp įvairių paklausos mažinimo pajėgumų prievolių, neapribodama šių pajėgumų operatorių dalyvavimo mechanizme. Prancūzija atkreipia dėmesį į Prancūzijos pasiūlymą ateityje įvertinti PP1 ir PP2 santykį ir jį pakoreguoti, jei reikėtų.

(237) Vadinasi, priemonė yra pakankamai lanksti, suteikia pakankamų ir tinkamų paskatų įvairiems paklausos mažinimo pajėgumams, kaip reikalaujama AEPG 226 punkte.

5.3.2.2. Tarpvalstybinių pajėgumų atmetimas

(238) Prancūzijos valdžios institucijos, siekdamos išsklaidyti Komisijos abejones šiuo klausimu, pasiūlė mechanizmą, pagal kurį Prancūzijos mechanizme būtų reali galimybė dalyvauti tarpvalstybiniams gamybos ir paklausos mažinimo pajėgumų operatoriams. Šis pasiūlymas galios tuomet, jei bus sudaryti bendradarbiavimo susitarimai su kaimyninių valstybių, kuriose įsisteigę mechanizme dalyvaujantys pajėgumų operatoriai, perdavimo sistemos operatoriais (PSO). Siekiant išvengti, kad tarpvalstybinių pajėgumų operatorių dalyvavimas mechanizme būtų numanomas, jei toks susitarimas nebūtų pasiektas, Prancūzijos valdžios institucijos pasiūlė sertifikuoti atitinkamas jungiamąsias linijas, kad jų operatoriai galėtų tiesiogiai dalyvauti mechanizme ([33]).

(239) Prancūzijos siūlomas taisomasis veiksmas, aprašytas šio sprendimo 119–124 konstatuojamosiose dalyse, atitinka AEPG 226 punktą. Komisija reikalauja, kad šiam taisomajam veiksmui įgyvendinti numatytas tvarkaraštis, pasiūlytas 125 konstatuojamojoje dalyje, būtų laikomas griežtai privalomu ir kad Prancūzija privalėtų informuoti Komisiją apie įvairius minėto taisomojo veiksmo įgyvendinimo etapus.

5.3.2.3. Signalų naujoms investicijoms nebuvimas

Ilgalaikių sutarčių nebuvimas

(240) Komisijai sprendime pradėti procedūrą pareiškus abejonių dėl šio aspekto, Prancūzija pasiūlė šio dokumento 131–138 konstatuojamosiose dalyse aprašytą mechanizmą, kuriuo pajėgumų plėtojimo mechanizme leidžiama faktiškai dalyvauti naujų pajėgumų operatoriams. Pagal šį mechanizmą bus sudaromos naujos daugiametės konkurencingų pajėgumų sutartys.

(241) Komisija jau padarė išvadą, jog ilgesnės trukmės sutartys galėtų būti grindžiamos siekiu pritraukti naujų investicijų, ypač naujų rinkos dalyvių, kad būtų pagerinta jų galimybė gauti finansavimą ([34]).

(242) Prancūzija paaiškino, kad 7 metų sutarties trukme naujoms investicijoms buvo siekiama garantuoti maždaug 50 % investicijų į naujus pajėgumus išlaidų. Taip ši priemonė padėtų sumažinti investicijų grąžos normą, kurios reikalauja šių investicinių projektų užsakovai ir finansuotojai, ir palengvintų šių projektų išorės finansavimą. Be to,pažymėtina, kad sutarties trukmė yra mažesnė nei nustatyta 20 metų trukmė Landivizjo projektui Bretanės

([32]) 100–300 valandų intervale Prancūzijos valdžios institucijos išlaikė 250 valandų skaičių dėl 114 konstatuojamojoje dalyje nurodytų priežasčių.
([33]) Žr. 24 išnašą.
([34]) 2014 m. liepos 23 d. Komisijos sprendimo C(2014) 5083 *final*, SA.35980 – *GB capacity mechanism*, 129 ir 139 konstatuojamosios dalys.

regione ir 15 metų trukmė Didžiosios Britanijos pajėgumų plėtojimo mechanizme. NET jei sudėtinga nustatyti gerą ir tinkamą atskaitos dydį pajėgumų sutarčių trukmei, pažymėtina, jog mažesnė sutarčių trukmė yra pranašesnė tuo, kad suteikia rinkai didesnę veiksmų laisvę ilgesniu laikotarpiu ir galimybę išvengti pasirinktų technologijų blokavimo (angl. *lock-in effect*).

(243) Komisijos manymu, Prancūzija rado tinkamą balansą tarp pranašumų, kuriuos suteikia įvairi numatomų sutarčių trukmė, ir trūkumų ir nustatyta trukmė, viena vertus, užtikrina ilgalaikių investicijų saugumą, kita vertus, leidžia išvengti pasirinktų technologijų blokavimo, kuris įvyktų dėl didesnės sutarčių trukmės.

Sudėtingumas tiekėjams ilguoju laikotarpiu iš anksto numatyti savo klientų portfelius

(244) Sprendime pradėti procedūrą Komisija pareiškė abejonių dėl galimybės tiekėjams, ypač naujiems rinkos dalyviams, tiksliai ir gerokai iš anksto numatyti savo klientų portfelius ir taip sistemos pajėgumų požiūriu rinkai duoti patikimos kainos signalą.

(245) Šios abejonės, kurias taip pat patvirtino kelios trečiosios šalys, buvo pareikštos trimis lygiais. Pirma, Prancūzija pasiūlė įpareigoti RTE padėti alternatyviems tiekėjams geriau numatyti galutinį jų pajėgumų prievolės lygį. Antra, mechanizmu galima užtikrinti sertifikatų rinkos skaidrumą ir didesnį likvidumą. Trečia, šis mechanizmas suteikia galimybę sureguliuoti mažųjų tiekėjų sertifikatų portfelį siekiant perbalansuoti šiuos portfelius tiek tiekimo metais, tiek *ex post*.

(246) Šis taisomasis veiksmas padės alternatyviems tiekėjams geriau iš anksto įvertinti jiems tenkančius tikslius pajėgumų garantijų įsipareigojimus. Padėdamas tiekėjams geriau įvertinti savo pajėgumų poreikius, šis taisomasis veiksmas užtikrins tikslesnę pajėgumų kainą ir prireikus skatins investuoti į naujus pajėgumus.

Potencialus skatinamųjų priemonių, kuriomis siekiama užtikrinti subjektų balansą iki tiekimo metų (AL), trūkumas

(247) Reaguodama į Komisijos išdėstytus nuogąstavimus dėl to, kad skatinamųjų priemonių gali neužtekti balansui išlaikyti iki tiekimo metų (AL), Prancūzijos valdžios institucijos pasiūlė, kad už bet kokį bendrą akivaizdų perbalansavimą iki tiekimo metų būtų skiriamos sankcijos. Be to, institucijos siūlo padvigubinti disbalansams taikomą skatinamąjį koeficientą „k“ ir dar labiau padidinti atsiskaitymo už skirtumus, viršijančius didžiausią 1 GW lygį, nuobaudas (taikomas vienam rinkos sandoriui) (žr. 141 ir 143 konstatuojamąsias dalis). Šią nuostatą papildo ir ankstesnė taisyklė, kad nuo TM metų pradžios bet koks perbalansavimas bus mokamas.

(248) Prancūzijos pasiūlyti taisomieji veiksmai turi bendrą tikslą: skatinti mechanizmo dalyvius išlaikyti balansą iki TM metų pradžios ir bet kuriuo atveju iki atsiskaitymo už skirtumus. Tai paskatins subjektus didžiąją dalį būtinų sandorių atlikti iki TM metų, be to, padidinti OKR (kuri naudojama atsiskaitymams už skirtumus ir išlaidoms įtraukti į vartotojų sąskaitas) reprezentatyvumą. Todėl kainų signalas, kurį duos prekyba pajėgumų garantijomis, mūsų nuomone, bus reprezentatyvesnis ir tvirtesnis, be to, prireikus mechanizmas bus patikimesnis ir taip skatins naujas investicijas.

Didžiausia atsiskaitymo už skirtumus kainos riba neatspindi CONE

(249) Reaguodamos į Komisijos kritiką, kad atsiskaitymų už skirtumus didžiausia kaina neatspindi CONE, Prancūzijos valdžios institucijos įsipareigojo palaipsniui mažinti reguliuojamą kainą (žr. 146 ir 147 konstatuojamąsias dalis), kad nuo TM 2021 metų ji atitiktų naujo rinkos dalyvio išlaidas (CONE).

(250) Ši priemonė atitinka rinkos ir Komisijos poreikius suderinti netiesioginę didžiausią sumą, kuri yra reguliuojama kaina, su naujo rinkos dalyvio išlaidomis. Todėl prireikus gali būti skiriama naujų investicijų.

(251) Be to, institucijos Komisiją patikino, kad marža tarp ARENH ir rinkos elektros kainos nėra netiesioginis didžiausias pajėgumų kainų dydis (žr. 149–151 konstatuojamąsias dalis). Kalbant konkrečiau, jos aiškino, kad pajėgumų garantijų kiekis, susijęs su ARENH produkcija, yra gana nedidelis, palyginti su visa pajėgumų rinka, todėl jis negali daryti įtakos kitų pajėgumų garantijų kainai. Be to, dėl dabartinės maržos ARENH šiuo metu nėra konkurencingas produktas. Tačiau Komisija pažymi, kad Prancūzijos valdžios institucijos, ateityje vertindamos mechanizmą, išnagrinės galimybę sufinansinti ARENH produkcijos pajėgumų dalį, siekdamos apsaugoti, kad ši produkcija netrukdytų laisvai formuotis kainoms pajėgumų rinkoje, jei tai būtų taikoma.

Išvada, susijusi su signalais naujoms investicijoms

(252) Įvairūs Prancūzijos pasiūlyti taisomieji veiksmai, kuriais siekiama skatinti naujas investicijas, taip pat atitinka AEPG 226 punktą. Prancūzija pirmiausia įgyvendins priemones, kad užtikrintų tarpvalstybinių pajėgumų operatorių dalyvavimą ir paskatintų naujus investuotojus. Taip bus užtikrintas mechanizmo atvėrimas dideliam skaičiui potencialių pajėgumų operatorių.

5.3.2.4. Kitos Komisijos pretenzijos

(253) Prancūzijos valdžios institucijos paaiškino priežastis, dėl kurių jos patvirtino įvairius Konkurencijos tarnybos pateiktus mechanizmo gerinimo pasiūlymus (tais atvejais, kai jie buvo pateikti), ir Komisijai šis paaiškinimas tiko.

5.3.2.5. Išvada dėl priemonės tinkamumo

(254) Iš pirmiau pateiktų svarstymų darytina išvada, jog priemonė yra tinkama, kad atitiktų nustatytą bendrojo intereso tikslą.

5.3.3. *Skatinamasis poveikis*

(255) Komisija jau sprendimo pradėti procedūrą 184 konstatuojamojoje dalyje padarė išvadą, kad mechanizmas galėtų turėti reikalaujamą skatinamąjį poveikį. Ji ir toliau laikosi šios išvados.

5.3.4. *Proporcingumas*

5.3.4.1. Suvartojimo pervertinimas

(256) Sprendime pradėti procedūrą Komisija buvo nustačiusi riziką, kad tiekėjai pervertins energijos suvartojimą, ypač jei atskiros tiekėjų pajėgumų prievolės nebus labai aiškios.

(257) Iš Komisijos pastabų 245–247 konstatuojamosiose dalyse paaiškėja, kad Prancūzijos valdžios institucijos yra numačiusios priemonių padėti tiekėjams geriau apskaičiuoti jiems tenkančias pajėgumo prievoles.

(258) Šiuo taisomuoju veiksmu puikiai reaguojama į sprendime pradėti procedūrą pateiktas Komisijos pretenzijas.

5.3.4.2. Skaidrumo trūkumas nustatant pajėgumų kainą

(259) Pradinėje pajėgumų plėtojimo mechanizmo versijoje ne biržos sandoriai įvairiems subjektams buvo menkai matomi, nes šie sandoriai buvo priklausomi nuo CRE reguliariai skelbiamų duomenų, susijusių su parduodamų pajėgumų garantijų kiekiu ir vidutinėmis operacijų kainomis. Be to, siekdamos išvengti piktnaudžiavimo ir skaidrumo trūkumo, institucijos pareikalavo vertikaliai integruotų subjektų tvarkyti atskirą apskaitą pajėgumų garantijų registre (viena paskyra pajėgumų operatoriams, kita – tiekėjams).

(260) Komisijai pareiškus nuogąstavimų, kad pagal mechanizmą sudaryti komerciniai susitarimai nebus skaidrūs, Prancūzijos valdžios institucijos pasiūlė taisomųjų veiksmų, siekdamos pagerinti visų mainų matomumą visiems subjektams. Visų pirma, jos siūlo visiems subjektams suteikti prieigą prie ne biržos sandorių (nenurodant tapatybės duomenų) registro, kad būtų užtikrinamas kiekių ir kainų matomumas ir garantuojamas operatorių anonimiškumas (žr. 163 konstatuojamąją dalį). Antra, jos siūlo sustiprinti organizuojamus aukcionus, per visus 4 metus iki tiekimo metų rengiamų aukcionų skaičių padidinant iki 15 ir kai kuriuos pajėgumų operatorius (kurių SPV > 3 GW) įpareigojant rinkai siūlyti sertifikatus pagal tikslią schemą (žr. 164 ir 165 konstatuojamąsias dalis).

(261) Prancūzijos valdžios institucijų siūlomas būdas padeda užtikrinti tam tikrą lankstumą tiekėjams, nes suteikia galimybę vykdyti ne biržos sandorius ir taip garantuoja tam tikrą šių sandorių skaidrumą.

(262) Laisva prieiga prie sandorių registro (nenurodant tapatybės duomenų) suteikia galimybę užtikrinti nebiržinės rinkos skaidrumą ir garantuoti, kad bus užkirstas kelias informacijos asimetrijai tarp dominuojančio operatoriaus, kuris bus pagrindinis pardavėjas, ir jo konkurentų. Šis būdas taip pat suteikia galimybę subjektams atsižvelgti į kainas nebiržinėje rinkoje pateikiant jų pasiūlymus neatidėliotinų sandorių rinkoje ir taip užtikrinti didesnę darną tarp abiejų rinkų. Šia prasme jis taip pat sustiprina reguliuotojo kontrolę, iškart atskleisdamas mėginimą manipuliuoti operatoriaus akcijos kaina, jei šis elgtųsi visiškai kitaip reguliuojamoje rinkoje ir nebiržinėje rinkoje.

(263) Be to, organizuojamų aukcionų stiprinimas turėtų užtikrinti pakankamą šių aukcionų likvidumą ir taip sustiprinti rinkos orientacinės kainos (pajėgumų kainos, kurią dauguma tiekėjų taiko savo pardavimui ir kuri taip pat laikoma atsiskaitymų už skirtumus mechanizmo pamatine verte) reprezentatyvumą.

(264) Taip šiuo taisomuoju veiksmu galima užkirsti kelią rizikai, kad didžiausi pajėgumų operatoriai vykdys pajėgumų garantijų ekonominį sulaikymą, skatinti rinkos skaidrumą, didinti reguliuojamos rinkos likvidumą ir palengvinti reguliuotojo vykdomą rinkos priežiūrą.

(265) Dvigubos prievolės nustatymas TM-3, TM-2 ir TM-1 metams atitinka riziką, kad integruoti subjektai manipuliuos rinka. Iš tiesų jie galėtų dirbtinai apriboti savo neparduotų sertifikatų skaičių juos perleisdami viduje. Nustatydamos sertifikuotų pajėgumų lygio apribojimą, Prancūzijos valdžios institucijos užtikrina, kad integruoti subjektai bus priversti garantuoti tam tikrą likvidumą reguliuojamoje neatidėliotinų atsiskaitymų rinkoje, net jei jie atliks vidinius perleidimus.

(266) Sertifikuotiems pajėgumams nustačius 25 % prievolę galima užtikrinti, kad integruoti subjektai, ypač dominuojantis operatorius, pasiūlytų visą ar dalį savo sertifikatų reguliuojamoje neatidėliotinų atsiskaitymų rinkoje ir negalėtų išvengti šios sąlygos atlikdamas vidinius perleidimus. Šis taisomasis veiksmas panašus į rinkos formavimo (angl. *market-making*) tipo sprendimą.

(267) Tam tikro lygio (išreikšto GW) reikalavimą pritaikius prievolei siūlyti tam tikrus pajėgumų garantijų kiekius organizuojamuose aukcionuose, rinkos formuotojo vaidmuo mechanizme atiteks didžiausiems subjektams, būtent rinkoje įsitvirtinusiam operatoriui. Taip bet kuriuo metu bus užtikrinamas aukcionų likvidumas.

(268) Užtikrindamos rinkos likvidumą, Prancūzijos valdžios institucijos taip atsakė į sprendimo pradėti procedūrą 200 konstatuojamojoje dalyje Komisijos pareikštą pretenziją.

(269) Kalbant bendriau, nustatydamos šiuos taisomuosius veiksmus, Prancūzijos valdžios institucijos sureagavo į sprendime pradėti procedūrą Komisijos pareikštus nuogąstavimus dėl to, kad kainų nustatymo mechanizmui trūksta skaidrumo.

5.3.4.3. Tam tikrų tipų pajėgumų operatorių pašalinimas iš mechanizmo

(270) Sprendime pradėti procedūrą Komisija teigė, jog rizika, kad iš mechanizmo bus pašalinti kai kurie subjektai, pvz., tam tikrų paklausos mažinimo pajėgumų (dėl potencialios diskriminacijos jų atžvilgiu), užsienio pajėgumų arba naujų gamybos pajėgumų operatoriai, dėl sumažėjusio konkurencinio spaudimo gali sukelti kompensacijos permokos subjektams, kurie gali dalyvauti mechanizme, riziką.

(271) Kaip paaiškinta atitinkamai 5.3.2.1, 5.3.2.2 ir 5.3.2.3 skirsniuose, Prancūzijos valdžios institucijos įsipareigojo imtis tinkamų priemonių, kad užtikrintų faktinį įvairių minėtų subjektų dalyvavimą mechanizme. Tai užtikrins konkurenciją mechanizme ir turėtų nustatyti tokią pajėgumų kainą, į kurią nebūtų įtraukta kompensacijos permoka.

(272) Siūlomi tarpvalstybinių pajėgumų operatorių dalyvavimo ir daugiamečių naujų gamybos pajėgumų sutarčių sudarymo mechanizmai turi būti proporcingi, kad atitiktų AEPG.

(273) Tarpvalstybinių pajėgumų įtraukties mechanizmas aprašytas šio dokumento 119–124 konstatuojamosiose dalyse. Kai tik užsienio pajėgumams bus suteikti jungiamųjų linijų bilietai, jų operatoriai tiesiogiai dalyvaus Prancūzijos pajėgumų garantijų rinkoje, todėl tiek, kiek ši rinka bus laikoma nesuteikiančia kompensacijos permokos, užsienio pajėgumų operatorių parduodamos pajėgumų garantijos taip pat bus laikomos nesuteikiančiomis šios permokos. Pagal mechanizmą, sudarytą tam, kad galėtų dalyvauti užsienio pajėgumų operatoriai, jungiamųjų linijų pajėgumų operatoriai taip pat galės gauti tam tikrą atlygį dėl jungiamųjų linijų bilietų pardavimo. Kadangi galima numatyti, kad šiuose aukcionuose bus dalyvaujama gausiai (gali dalyvauti visi kaimyninės jungiamąja linija sujungtos valstybės narės paklausos mažinimo ir elektros gamybos pajėgumų operatoriai), ypač atsižvelgiant į bilietų skaičių, kuris, kaip galima tikėtis, bus pateiktas aukcionui, manytina, jog šie aukcionai nesukels jokios kompensacijos permokos. Todėl šis mechanizmas yra proporcingas.

(274) Prancūzijos valdžios institucijų siūlomas mechanizmas, kuriuo siekiama leisti naujiems pajėgumų operatoriams dalyvauti Prancūzijos pajėgumų rinkoje, aprašytas šio dokumento 131–138 konstatuojamosiose dalyse. Nagrinėdama šio mechanizmo proporcingumą, Komisija mano, kad jį taikant negalima jokia kompensacijos permoka naujiems pajėgumų operatoriams. Kalbant konkrečiau, jų pasiūlymai bet kuriuo atveju privalės būti mažesni nei pradinė orientacinė kaina, kuri savo ruožtu atitinka vidutinę kainą, susidarančią dėl įvairių konkurencijos procesų (siūloma, kad ji būtų apskaičiuota kaip svertinė pajėgumų kaina, nustatyta ne tik pagal TM-4 metais organizuotą aukcioną, bet ir pagal TM-2 bei TM-1 metais šiuo metu vykdomus aukcionus). Tai, kad pradinė orientacinė kaina naujų pajėgumų tiekėjams nebus žinoma jiems teikiant pasiūlymus, turėtų užtikrinti, kad šie pasiūlymai bus kuo mažesni, kad būtų konkurencingi. Kadangi dalyviai nežinos, ar kiti naujų pajėgumų pasiūlymai jau bus pateikti tuo metu, kai jie teiks savuosius, naujų pajėgumų kiekio apribojimai skatins pasiūlymų teikėjus siūlyti mažiausią įmanomą kainą savo investicijoms. Todėl Komisija mano, kad kompensacijos permokos rizika naujų investicijų atveju turėtų būti nulinė. Todėl šis mechanizmas yra proporcingas.

5.3.4.4. EDF įtaka rinkoje

(275) Kaip paaiškinta 64 konstatuojamosios dalies 4 punkte, su Komisijos nuogąstavimu, kad EDF gali lengvai manipuliuoti pajėgumų kainomis savo naudai, buvo siejamos trys konkrečios mechanizmo rizikos (kai kurios, beje, gali pasireikšti visiems subjektams):

1) pajėgumų sulaikymo rizika;

2) pajėgumų garantijų sulaikymo rizika ir

3) kainų skirtumo mažinimo rizika.

Pajėgumų sulaikymo rizika

(276) Prancūzija pasiūlė trijų kategorijų mechanizmo pakeitimus, kad kuo labiau užkirstų kelią pajėgumų sulaikymo rizikai:

1) įpareigoti pajėgumų operatorius sertifikuoti savo turimus pajėgumus taikant ankstesnėmis pamatinėmis vertėmis apibrėžtą intervalą;

2) nustatyti prievolę atlikti perbalansavimą taisyklėse nustatytu trumpuoju laikotarpiu svarbių įvykių atveju (pvz., izoliavimo, galutinio uždarymo, avarijos, dėl kurios turimų priemonių sumažėja ilgam laikui, ir t. t.) ir apmokestinti perbalansavimą, kurio bendra vertė viršija tam tikrą lygį (ne didesnį kaip 1 GW) iki tiekimo metų, ir

3) pakeisti atsiskaitymų už skirtumus mechanizmą: skatinamasis koeficientas „k“ bus padvigubintas, be to, jis bus dar labiau padidintas neigiamiems disbalansams, viršijantiems didžiausią 1 GW lygį, ir (arba) jis suteiks mažesnę kompensaciją už teigiamus pajėgumų disbalansus, taip pat viršijančius didžiausią 1 GW lygį. Be to, *Padmin* bus palaipsniui padidintas nuo 20 000 EUR/MW 2017 m. iki 40 000 EUR/MW 2018 ir 2019 m. ir iki 60 000 EUR/MW 2020 m., siekiant galiausiai jį atnaujinti, kad atitiktų CONE vertę.

(277) Pirmu taisomuoju veiksmu galima užtikrinti, kad pajėgumų operatoriai, turintys didelį pajėgumų portfelį, taikydami sertifikavimo intervalą negalėtų manipuliuoti rinka. Be to, dėl šio taisomojo veiksmo reguliavimo institucijoms galima lengviau (palyginti su esama sistema) nustatyti įtartiną elgesį.

(278) Antroji priemonė turi stiprinti skatinamąsias priemones rinkos dalyviams, kad jie, taikydami sertifikavimo intervalą, kuo geriau įvertintų turimų įrenginių išteklių lygį. Dėl priemonės, pagal kurią reikšmingi perbalansavimai iki TM metų tampa mokami, Prancūzijos valdžios institucijos pasiūlė padaryti šią priemonę asimetrišką ir mokamų perbalansavimų dėl sertifikavimo lygių pokyčių reikalavimą taikyti tik subjektams, kurių jau atlikto perbalansavimo apimtis yra reikšminga. Priežastis yra ta, kad šios priemonės taikymas visiems subjektams galėtų trukdyti konkurencijai, nes ji yra faktiškai labiau ribojanti mažai pajėgumų turintiems subjektams, palyginti su dominuojančiu operatoriumi, kuris galėtų gausinti šiuos skirtumus. Pritaikius tokį lygį (jis dar turi būti nustatytas, bet negali viršyti 1 GW), galima i) išlaikyti dabartinės priemonės lankstumą daugeliui subjektų ir tuo pačiu metu ii) panaikinti galimybę didelį pajėgumų portfelį turintiems veikėjams manipuliuoti rinka atliekant keletą nedidelių perbalansavimų.

(279) Pritaikius trečią taisomąjį veiksmą visi rinkos dalyviai bus dar labiau skatinami vykdyti prekybą sertifikatais pajėgumų rinkoje ir padės formuoti rinkos orientacinę kainą, faktiškai atskleidžiančią pajėgumo vertę, bet atsiskaitydami už skirtumus negalės pasipelnyti iš skirtumo tarp rinkos operacijų ir tiekėjų pasirinkimo.

(280) Komisija mano, kad visais šiais taisomaisiais veiksmais pajėgumų sulaikymo rizika bent jau sumažinama iki minimumo, nors jos visiškai atmesti negalima. Savaime suprantama, Prancūzijos reguliavimo institucijų vykdoma rinkos kontrolė papildo šias mechanizme integruotas skatinamąsias priemones.

Garantijų sulaikymo rizika

(281) Siekdamos išvengti garantijų sulaikymo rizikos, Prancūzijos valdžios institucijos įsipareigojo padidinti aukcionų, organizuojamų prieš tiekimo metus, skaičių ir nustatyti prievolę pajėgumų operatoriams siūlyti tam tikrus minimalius garantijų kiekius per kiekvieną organizuojamą aukciono seansą.

(282) Šie taisomieji veiksmai prisideda prie esamų priemonių, tokių kaip galimybė tiekėjams gauti pajėgumų garantijų įsigyjant ARENH produkciją. Šiuo aspektu institucijos pasiūlė išnagrinėti galimybę ateityje atliekant rinkos veikimo įvertinimą sufinansinti ARENH produkcijos pajėgumų dalį, siekiant apsaugoti, kad ši produkcija netrikdytų laisvam kainų formavimuisi pajėgumų rinkoje. Ši priemonė iš dalies atitinka pasiūlymus peržiūrėti ARENH, kuriuos pateikė kai kurie suinteresuotieji subjektai ir kurie nurodyti šio dokumento 182 konstatuojamosios dalies 2 punkte.

(283) Visi šie Prancūzijos valdžios institucijų taisomieji veiksmai turėtų padėti iki minimumo sumažinti didžiųjų pajėgumų operatorių (būtent rinkoje įsitvirtinusio operatoriaus) pajėgumą ir interesą sulaikyti pajėgumų garantijas. Be to, taip būtų užtikrintas garantijų aukcionų seansų likvidumas.

(284) Todėl Komisija mano, kad visi šie įsipareigojimai yra taisomieji veiksmai, proporcingi likvidumo problemoms, kurias Komisija iškėlė sprendime pradėti procedūrą.

Dominuojančio rinkoje įsitvirtinusio operatoriaus vykdomo kainų skirtumo mažinimo rizika

(285) Sprendimo pradėti procedūrą 194 konstatuojamojoje dalyje Komisija minėjo, kad kyla rinkoje įsitvirtinusio operatoriaus gamybos padalinio ir prekybos padalinio kryžminių subsidijų rizika (t. y. kad pajėgumų garantijos bus parduodamos konkurentams už didesnę kainą nei vidinio perleidimo tarp gamybos padalinio ir prekybos padalinio kaina ir dėl to iš elektros tiekimo rinkos bus išstumti konkurentai).

(286) Norėdamos palengvinti tokių praktikų aptikimą ir joms užkirsti kelią, institucijos, viena vertus, ištaisys reguliavimo spragą, suteikiančią galimybę nemokamai perduoti garantijas. Padarius šį teisės aktų pakeitimą, tiekėjai nebegalės nemokamai perleisti pajėgumų garantijų iš gamybos padalinio į prekybos padalinį. Teisės aktuose turės būti numatyta, kad perleidimai integruoto operatoriaus viduje atliekami kainomis, atitinkančiomis

reguliuojamoje rinkoje vykdomų operacijų kainas. Šiuo tikslu, jei reguliuojamos rinkos perleidimo operacijos (-ų) kaina vidinio perleidimo dieną nėra žinoma, integruoti operatoriai galės deklaruoti kainą, indeksuojamą remiantis reguliuojamos rinkos operacijų kaina. Pvz., integruotas operatorius galės deklaruoti, kad vidinio perleidimo kaina yra lygi rinkos orientacinei kainai, kol jos vertės oficialiai nebus nustačiusi Energetikos reguliavimo komisija.

(287) Kita vertus, rinkos dalyviai turės visišką prieigą prie pajėgumų garantijų sandorių registro. Todėl rinka turės ne biržos perdavimų kontrolę, nes šie (anoniminiai) perdavimai bus vieši. Kaip paaiškinta 263 konstatuojamojoje dalyje, taip ši priemonė užtikrina nebiržinės rinkos skaidrumą.

(288) Todėl Prancūzijos valdžios institucijos tinkamai sureagavo į Komisijos pretenzijas dėl rinkoje įsitvirtinusio operatoriaus vykdomo kainų skirtumo mažinimo rizikos.

5.3.4.5. Išvada dėl priemonės proporcingumo

(289) Atsižvelgdama į įvairius Prancūzijos pasiūlytus taisomuosius veiksmus, Komisija mano, kad peržiūrėtas mechanizmas yra proporcingas juo siekiamam tikslui.

5.3.5. *Neigiamo poveikio konkurencijai ir prekybai prevencija*

5.3.5.1. Kliūtys patekti į rinką naujiems gamybos pajėgumų operatoriams

(290) Siedamos išspręsti Komisijos sprendime pradėti procedūrą nustatytas problemas, susijusias su naujų gamybos pajėgumų operatorių dalyvavimu mechanizme, Prancūzijos valdžios institucijos įsipareigojo mechanizmą pakeisti taip:

1) daugiamečių sandorių dėl kainų skirtumų (CFD), skirtų būtent naujiems gamybos pajėgumams, tvarką pritaikyti taip, kaip aprašyta 131–138 konstatuojamosiose dalyse.

2) Kaip aprašyta 146–148 konstatuojamosiose dalyse, laikui bėgant reguliuojama kaina bus didinama, kad galiausiai sutaptų su CONE lygia kaina.

(291) Šiais taisomaisiais veiksmais pašalinamos kliūtys patekti naujiems pajėgumams.

5.3.5.2. Numanomo paklausos mažinimo ir realaus paklausos mažinimo diskriminacija

(292) Kaip paaiškinta 237 konstatuojamojoje dalyje, Komisija mano, kad Prancūzija rado tinkamą balansą tarp įvairių paklausos mažinimo pajėgumų prievolių, neapribodama jų operatorių dalyvavimo mechanizme. Nors abiejų tipų paklausos mažinimo pajėgumų operatorių dalyvavimas mechanizme nėra lygiavertis, Komisijos manymu, šis diferencijavimas būtinas, kad abiejų tipų paklausos mažinimo pajėgumų operatoriai galėtų dalyvauti optimaliai.

5.3.5.3. Realus užsienio pajėgumų operatorių dalyvavimas

(293) Kaip nurodyta 119–125 konstatuojamosiose dalyse, Prancūzijos valdžios institucijos, atsakydamos į Komisijos ir trečiųjų šalių nuogąstavimus, pasiūlė mišrų modelį, kuriame numatyta skirti jungiamųjų linijų bilietus ir kuris galutinai suteiktų galimybę dalyvauti užsienio gamybos pajėgumų operatoriams.

(294) Kaip paaiškinta 239 konstatuojamojoje dalyje, Prancūzijos valdžios institucijos pasiūlė tinkamą taisomąjį veiksmą, kurį pritaikius tarpvalstybinių pajėgumų operatoriai galės realiai dalyvauti mechanizme. Nuo to laiko į šią Komisijos pretenziją tinkamai sureaguota.

(295) Prancūzijos pasirinktas realaus tarpvalstybinių pajėgumų operatorių dalyvavimo sprendimas taip pat suteikia galimybę atlyginti už jungiamąsias linijas, jei šis turtas bus retas. Taigi pasirinktu sprendimu reaguojama į sprendimo pradėti procedūrą 206 konstatuojamojoje dalyje Komisijos nustatytą riziką, kad mechanizmas gali trikdyti rinkų susiejimą ([35]).

5.3.5.4. Informacijos asimetrija tarp rinkoje įsitvirtinusio operatoriaus ir jo esamų bei potencialių konkurentų

(296) Kaip paaiškinta 245–247 konstatuojamosiose dalyse ir 5.3.4.1 skirsnyje, Komisija buvo nustačiusi riziką, kad alternatyvūs tiekėjai, ypač nauji rinkos dalyviai, gali susidurti su sunkumais vertindami savo individualias pajėgumų prievoles. Iš Komisijos pastabų minėtose konstatuojamosiose dalyse paaiškėja, kad Prancūzijos valdžios institucijos yra numačiusios tinkamų priemonių padėti tiekėjams geriau apskaičiuoti jiems tenkančias pajėgumo prievoles.

(297) Be to, pagal pradinę pajėgumų plėtojimo mechanizmo versiją ne biržos sandorių matomumas įvairiems subjektams buvo mažas, todėl jie neturėjo išsamaus pajėgumų kainos vaizdo. Prancūzija pasiūlė taisomųjų veiksmų, kad pagerintų visos prekybos matomumą visiems subjektams, kaip aprašyta 5.3.4.2 skirsnyje. Šiomis priemonėmis siekiama visiems subjektams suteikti prieigą prie ne biržos sandorių registro (nenurodant tapatybės duomenų) ir sustiprinti organizuojamus aukcionus.

(298) Visomis šiomis priemonėmis subjektai, išskyrus rinkoje įsitvirtinusį operatorių, galės geriau stebėti, viena vertus, savo pajėgumų prievoles, kita vertus, prekybos apimtį ir kainas. Šios priemonės labai pagerina mechanizmo skaidrumą ir taip perbalansuoja informacijos asimetriją rinkoje įsitvirtinusio operatoriaus, kuris bus didžiausias mechanizmo subjektas tiek kaip pajėgumų operatorius, tiek kaip tiekėjas, naudai.

5.3.5.5. Pirmenybė mažai anglies dioksido išmetantiems gamintojams pirmenybė

(299) Komisija pažymi, kad Prancūzijos valdžios institucijos naujiems pajėgumams ketina nustatyti aplinkosauginius kriterijus, pagal kuriuos mažai anglies dioksido išmetantiems gamintojams bus teikiama pirmenybė (žr. 137 konstatuojamąją dalį).

(300) Šios nuostatos atitinka AEPG ([36]), kuriose pabrėžiama būtinybė teikti pirmenybę mažo anglies dioksido kiekio technologijas naudojantiems gamintojams lygiaverčių techninių ir ekonominių parametrų atveju.

5.3.5.6. Išvada dėl potencialių konkurencijos ir prekybos Europos Sąjungoje iškraipymų

(301) Dėl minėtų priežasčių Komisija daro išvadą, kad mechanizmas nekelia rizikos pernelyg iškraipyti konkurencijos ir (arba) prekybos Europos Sąjungoje.

5.3.5.7. Laikinumas

(302) Kadangi Prancūzijos mechanizmas yra pirmasis pagal AEPG tvarką Komisijos patvirtintas decentralizuotas pajėgumų plėtojimo mechanizmas ir kadangi mechanizmo būtinybė labai priklauso nuo energetikos rinkos, kuri vis dar vystosi rinkos liberalizavimo kontekste, raidos, Komisija mano, kad mechanizmo patvirtinimas turi būti apribotas laiko atžvilgiu. Komisijos manymu, 10 metų laikotarpis yra racionalus ir atitinka ankstesnius sprendimus ([37]).

6. **IŠVADA**

(303) Komisija konstatuoja, kad Prancūzijos Respublika pajėgumų rinką Prancūzijoje įgyvendino neteisėtai, pažeisdama SESV 108 straipsnio 3 dalį. Tačiau atsižvelgiant į įvairius Prancūzijos pasiūlytus ir pirmiau aprašytus taisomuosius veiksmus priemonė atitinka AEPG.

([35]) Dėl to, ar mechanizmas atitinka Europos teisės aktus, žr. AEPG 97 punktą.
([36]) Žr. AEPG 233 punktą.
([37]) Žr., pvz., 2014 m. liepos 23 d. Komisijos sprendimo C(2014) 5083 *final*, SA.35980 – *GB capacity mechanism*, 162 konstatuojamąją dalį.

TODĖL KOMISIJA PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Prancūzijos Respublikos įgyvendinta pajėgumų rinka yra su vidaus rinka suderinama valstybės pagalba pagal SESV 107 straipsnio 3 dalies c punktą.

2 straipsnis

Komisija leidžia taikyti paramos schemą, įgyvendinamą per pajėgumų rinką, ne ilgesnį kaip dešimties metų laikotarpį. Jei priemonę ketinama taikyti ir toliau, pasibaigus šiam laikotarpiui apie ją turės būti pranešta iš naujo.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Prancūzijos Respublikai.

Priimta Briuselyje 2016 m. lapkričio 8 d.

Komisijos vardu

Margrethe VESTAGER

Komisijos narė